

NAUKI ZADNJE STAVKE PRI GENERAL MOTORS

NAKLONJENOST OBLASTI JE DELAJSVTU V INDUSTRIALNIH BOJIH NEOBHODNO POTREBNA

Vojaštvo in sodišča bila uporabljana v skoro vsakem slučaju proti stavkarjem

Pomanjkanje zaupanja delavcev v unijo. — Zli vplivi kapitalizma razpleteni vsekrižem

MOGOČNA milijardna korporacija General Motors je pristala v pogajanja z unijo avtnih delavcev in jo delno priznala šele ko je uvidela, da governer države Michigan, Frank Murphy, ni pod njenim klobukom. Šerif v Flintu bi bil pripravljen storiti vse v svoji moči za poraz stavkarjev, ampak brez sodelovanja milice ne bi dosegel drugega kot takozvano javno mnenje obrnil zoper družbo. Kajti če bi "sedeče" stavkarje aretirali in jih siloma spravili iz tovaren, bi se moral poslužiti plina in svinca. Tekla bi kri. Če pa bi governer Frank Murphy dejal — in družba je zahtevala, da bi to storil — "varoval bom svetost privatne vojne, kakor mi nalaga ustava Zed. držav, in izgnal bom sedeče stavkarje siloma, če se ne-čije zlepa pokoriti sodišču," bi bila stvar druga, kajti vojaštvo je vojaštvo in v pomoč si lahko proglasi še obsedno stanje, kar pomeni, da so uniji vsa pota do izražanja zaprta in govoriti sme edino vojaška oblast in pa gospodarji. Ampak na srečo unije governer Murphy ni hotel postati orodje kompanije. Zasedel je Flint z državno milico, a "sedeče" stavkarje je pustil v miru, čeprav je družba od njega zahtevala, da se naj posluži svoje "ustavne pravice". Namignil je, da skebov ne bo protektiral, če bo družba skušala obnoviti obrat z njih pomočjo. Deloval je za poravnano — za sporazum med korporacijo in unijo — in po več tednih pogajanj uspel.

Važnost, kdo je "glavar"

Ako pa bi bil governer goło orodje korporacije General Motors, bi John Lewis ne imel prilike trditi, da je bila prva velika stavka v področju odbora za industrialno organizacijo uspešna in da se je magnat Sloan koncem konca moral udati ter preklicati svojo izjavo, da ne bo unija avtnih delavcev v njegovih tovarnah nikdar priznana.

Pogodba, kakršna je bila sklenjena, za unijo NI idealna. Korporacija jo je priznala pri kolektivnih pogajanjih za zastopnico samo njenih članov, dočim je unija zahtevala, da se jo prizna za zastopnico VSEH delavcev pri General Motors. Končni sporazum je kajpada kompromisni izhod, in zdaj je od unije odvisno, če se bo mogla med nad sto tisoč delavci, ki jih upošuje korporacija General Motors, toliko ustrdi, da jo bodo "magnati pri kolektivnih pogajanjih RES UPOŠTEVALI! Če ne bo mogla dokazati, da zastopa vsaj večino delavcev, ne bo mogla dosti vplivati. Ako pa delavce prepriča, da le v organizaciji je moč, postanejo tovarne korporacije General Motors in druge avtne tovarne "zaprta delavnica" (closed shop), to je, delavci bodo morali biti člani unije in unija bo zastopala vse delavce v njih.

Unija in masni obrati

Unija avtnih delavcev je nova organizacija, dasi so bili poskusi zanj narejeni že dostikrat prej, zato nima za sabo močnih tradicij, kot jih imajo na primer unija premogarjev, unija delavcev v oblačilni industriji, tesarji, zidarji itd. Nezaupnosti med delavci je veliko, kajti kompanije kontrolirajo mnogo unij in posameznih unijskih lokalov; podpirajo raketirje v njih, potem pa v svojem časopisu in na oglaševalnih deskah kažejo na to koruptno stanje, češ, "delavci, mi smo z vami in vas bomo protektirali pred gangsterji in pijavkami, ki kontrolirajo "zunanje" unije!

Odbor za industrialno organizacijo se teh ovir zaveda. Baš radi tega se še posebno trudi, da si pridobi za organizatorje poštene ljudi, ki so ne le vestni, ampak so prežeti z delavsko (socialistično) ideologijo. Naravno pa, da se v tako velikem gibanju lahko urine v unijo marsikdo, ki je najet od kompanije (Nadaljevanje na 2. strani.)

Prizor iz stavke avtnih delavcev v Flintu, Mich., ki je bila končana prošli teden

Flint v Michiganu je bil glavno bojišče v stavki avtnih delavcev pri General Motors korporaciji. Ker se je šerif postavil na stran korporacije in je pretilo veliko krvotilje, je governer poslal v mesto milico, ki je zavzela "strategične točke", da varuje red in mir. Na sliki so miličniki pri strojni, ki so se s tem pripravili napasti morebitne izrednike. Postopanje milice v Flintu je bila vrana v zgodovini ameriških stavkovnih bojev.

Izredna konvencija soc. stranke na pragu

Spor med social-demokrati radi vprašanja podpiranja republikanskih in demokratskih kandidatov na listah delavskih strank. Bivši delavski po- slanec Hoopes proti oportunistični taktiki newyorške "stare garde"

Izredna konvencija socialistične stranke, ki bo ena izmed najvažnejših v njeni zgodovini, se prične v Chicagu v petek 26. marca. Njen glavni namen je določiti taktiko in smernice v luči sedanjih razmer. S tega stališča bo razpravljala in sklepala o možnostih za ustanovitev splošne delavske stranke, in o odnosih socialistov do sedaj obstoječih delavskih, progresivnih, in farmarsko-delavskih strank.

Očitno je, da v tej deželi ne bo mogoča prava delavska politična akcija brez združenja vseh onih sil, ki verujejo vanjo. Na tej konvenciji se bo morala ta resnica upoštevati in le, ako se je bo motrilo z vidika realnosti, bo konvencija konstruktivna.

Social-demokratska federacija, ki je bila ustanovljena lanske poletje, po razkolu na clevelandski konvenciji, je istotako sklicala svojo konvencijo, ki se naj bi vršila meseca marca v Philadelphiji. Vsi notranji nesporazumi so bili odloženi na dne 29. maja. Vršila se bo v istem mestu, kot prvotno določeno. Prejkone je vzrok odložitve konvencija socialistične stranke, kajti mnogi takozvani "social-demokra-

ti", žele da se ta najprvo izvrši in da bodo po njenih sklepih sodili, če je razkol še upravičen ali ne.

Social-demokratska federacija trdi, da ima 6 do 8 tisoč članov, kar znači, da ne ve, koliko jih ima. Soc. stranka jih ima na podlagi poslednjega uradnega izkaza kakih 19.000; to je bilo lani povprečno število, katero vključuje na podlagi tega merila tudi člani, ki so po razkolu odstopili. Poznava- vanci pravijo, da je imela soc. stranka ob koncu preteklega leta okrog 12.000 dobrih članov.

Social-demokratsko federacijo tvori zdaj takozvana bivša "stara garda", kakor je obstajala v socialistični stranki do razkola. Upoštevani vredne skupine ima le v državah New York, kjer je njeno glavno oporišče, dalje v Pennsylvaniji, kjer se je ločila od stranke vsa konservativna skupina in glavni vodje stranke v Readingu; poleg v teh dveh ima social-demokratska federacija postojala v državah Massachusetts, Connecticut, New Jersey in Maryland. Izmed federacij ji pripadajo finska in židovska. Ta grupacija je bila zelo močna in vplivna, dokler je bila

Španski fašisti "zmagujejo" edino s pomočjo Nemčije in Italije

Farinacco ponosen ker so italijanske čete odločile bitko v navalu na Ma- lago. — "Regime Fascista" svari Francijo in USSR pred "fašistično jezo"

"Fašizem v Španiji zmaguje," so poročali prošli teden iz Londona, in pojasnjevali, da je bilo tako sporočilo prineseno tajno iz Španije angleški vladi. "Lojalisti so utrujeni in mnogokje že do kraja izčrpani." Tujska legija, ki se bori na strani lojalistov, je v skrb, kaj se dogodi z njo, če fašisti osvoje vso Španijo. Mnogi žele pobegniti v Francijo, a ne dobe potnih listov, ker lojalistična vlada hoče, da vztrajajo na fronti do zadnjega. Sovjetska Unija je svojo pomoč vladi v Valenciji skoro docela ukinila in zdaj ji prihaja izdatna pomoč le še iz Francije in deloma iz Anglije. To je jedro "zaupnega" tajnega poročila angleških špijonov v Španiji vladi v Londonu.

Dejstvo v resnici je, da lojalisti izgubljajo, ker se morajo boriti ne le proti domačim fa-

šistom, ampak proti veliki modernemu opremljeni in izvežbani armadi, ki sta jo poslala na španska bojišča Mussolini in Hitler. Okrog 26.000 italijanskih vojakov in do 20.000 Hitlerjevih, ki imajo s sabo tanke, letala in vse druge moderne pripomočke za klanje in rušenje, zavlačuje izid civilne vojne. Ko je Mussolini izjavil, da ne bo pod nobenim pogojem dopustil zmage lojalistom v Španiji, je to pomenilo odprto italijansko intervencijo. Hitler je že pred tem enako odkrito dejal, da Španija ne bo postala "druga boljševiška država". Ampak Nemčija je toliko obubožana, da ni mogla zalagati naprej in naprej španskih fašistov, kajti to stane milijone dolarjev vsak teden. Zato je poslednje tedne toliko bolj "pritisnil" Mussolini, ker ima vojne materiala veliko v zalogi in njegovi vojaki so poslušni.

Veliko špansko pristanišče Malaga je bilo zavzeto za fašiste popolnoma in izključno s pomočjo italijanske armade in italijanske vojne mornarice. Ko so časopisi v Franciji priobčili protest španske vlade proti temu vmešavanju, je napisal Roberto Farinacci v glasilu črnosrajčnikov "Regime Fascista" članek, v katerem izjavlja, da je fašistična Italija ponosna, ako je zavzem Malage iz rok lojalistov res zasluga italijanskih vojakov. Ob enem Farinacci svari Francijo in Rusijo, da se s fašizmom Italije ne šaliti, če hočeta sebi dobro.

Francoski premier Blum žalitve ni požrl molče, pač pa je na konferenci socialističnih zastopnikov zapretil, da odprte

italijanske intervencije v Španiji Francija ne bo tolerirala. A to je le pretnja na papirju. Mussolini bo uganjal svojo provokacijsko politiko dalje, ker ve, da se mu torijska angleška vlada ne bo postavila po robu, pač pa ga po ovinkih — vsaj kar se Španije tiče — celo podpira. Francija pa bo le ugovarjala, ob enem pa podpirala lojaliste v Španiji prikrito, torej manj izdatno, kakor podpirata španske fašiste odkrito Mussolini in Hitler.

Civilna vojna v iberškem polotoku traja že sedmi mesec. V nji je bilo ubitih že par sto tisoč ljudi, med njimi nad sto tisoč žensk in otrok. Iz mesta Bayonne v Franciji poroča amerškemu tisku v depeši z dne 15. februarja, da se fašisti poslužujejo v svojih ofenzivah povsem "nove metode". Vsakdo ve, da po starih vojnih metodah španski fašisti ne morejo zmagati; brez vnvanje pomoči bi bili poraženi že pred petimi meseci. Ampak zmagujejo s triki. Špansko ljudstvo je proti njim. Ua nalove žen in otrok in jih gonijo pred seboj v svojem "prodiranju" proti lojalistom. Kaj naj slednji počne? Mar naj pobijejo svoje ljudi, zato, da bodo fašiste odbili? Ni igrača, vevajeti se na tak način s takimi sovražniki, ampak civilna vojna v Španiji je taka. Associated Press poroča, da so fašisti v bitki dne 13. feb. prisilili 300 žensk in otrok marširati pred njimi do trenčev lojalistov; s to človeško steno žen in otrok so se ščitili, nato pa pobili lojaliste v trenčih in njih žene ter otroke — torej vse od kraja. Če pa bi upnikov zapretil, da odprte (Nadaljevanje na 4. strani.)

ŠPANSKI FAŠISTI NISO V ZAGATI ZA GMOTNA IN DRUGA SREDSTVA

Delavstvo po vsem svetu je bilo v stanju zbrati dozdaj v pomoč ljudstvu v Španiji, ki se bori za demokracijo, komaj kakih pet milijonov dolarjev. Predno morejo delavci zbrati tolikšno vsoto, je treba poseči v žep tisočkrat in tisočkrat — ne posameznim delavcem, ampak neštetim delavcem v vseh deželah, kjer je še kaj svobode.

Ampak — en sam španski kapitalist je že v početku civilne vojne prispeval fašistom dvakrat toliko, ko so bili de-

lavci po vsem svetu v stanju zbrati v teku več kot pol leta. In zdaj, ko je Španija baje že rešena "divje rdečkarije", sta fašistom prispevala grof Romanones in markiz Fontalba okrog enajst milijonov dolarjev.

Vse, kar so delavci prispevali ljudski vladi Španije, so bili njih prvostolnjni prispevki. Vsote, ki jih prispevajo fašizmu izkoriščevalci, so prav tako ljudski prispevki. Razlika je le, da so slednje iz ljudstva siloma izžete.

(Nadaljevanje na 3. strani.)

Delavska pomoč delavski Španiji

Zavedni delavci v vseh deželah po svetu so zbrali v pomoč ljudstvu v Španiji, ki se bori proti fašizmu in trpi vsled invazije Hitlerjevih in Mussolinijevih čet, doslej blizu štiri milijone dve sto tisoč dolarjev. Prispevki, poslani iz Zed. držav in Kanade znašajo okrog četrtil milijona dolarjev. Skoro ves ta denar je bil potrošen izključno za dovoz hrane, zdravil, obleke in sanitijske opreme.

Pet knjig Cankarjeve družbe za vsoto \$1.25 je najcenejša kupčija, ki jo morete skleniti

Zvišavanje plač vsled strahu pred "sedečimi" stavkami

Skoro vse avtne družbe so prošli teden oznanile zvišanje plač svojim delavcem, vključno General Motors. To je za sluga stavke pri slednje imenovani korporaciji. Ta je medo zvišala povprečno 5c na uro, kar pomeni, da bodo njeni delavci prejeli tekom leta \$25.000,000 več kakor lani. Enako je zvišala mezdo Packard Motor kompanija, ki upošuje 12.500 delavcev. Ta priboljšek bo znašal tekom leta v skupni vsoti \$2.000.000.

Delavcem, ki izdelujejo obleke za moške, je unija A. C. W. of A. izvojevala po več tedenskih pogajanjih 12 odstotkov priboljška k dosedanji

plači, ki je bila jako nizka. V Cumberlandu, Md., so dobili 6 odstotkov zvišanja plače delavci v tovarni kavčuka Kelly Springfield Tire kompanije, ki je podružnica akronske Goodyear Tire družbe.

Velika klavniška družba Swift & Co. je oznanila, da bo dala svojim delavcem poštinitice s plačo, in sicer onim, ki so upošleni pri nji zdržema dve leti, teden dni; onim, ki delajo pri nji pet let, dva tedna, ženskam, ki so upošlene petnajst let ali več, pa tri tedne plačniti poštinitice. Stvar se glasi mikavno, toda pri Swiftu je le malokdo upošlen zdržema dve leti, vzlic temu pa urad kom-

panije oznanja, da je do enotedenskih poštinitic upravičenih 18.000 njenih delavcev, do dvotedenskih 12.000 in do tritedenskih 1.500 delavc.

Tudi Wahl-Eversharp Pen kompanija v Chicagu je postala "dobra" in oznanila zvišanje meзде — toda to šele ko so njeni delavci — kakih 350 po številu — večinoma mlada dekleta in novorojenčke — zastavkali in ostali "sedeči" v tovarni. Čikaški kapitalistični listi so to "sedečo stavko" oglašali za veselico, češ, dekleta kade, pijejo in plešejo s fanti skoro noč in dan in vrjetno je, da se v teh orgijah dogaja veliko greha. A resnica je le pri-

šla na dan. Kompanija je plačevala delavkam po 27c in moškim po 30c na uro. Delavnik znaša 40 ur na teden. 27c na uro za ženske je bila povprečna plača. Pa naj si dekleta ob taki medzi privoščijo "rajanje", ako morejo, ali pa pomagajo staršem, ali pa naj moški ob mezdi 30c na uro preživljajo ženo in družino! Kompanija je končno izprevidela, da "sedeča stavka" ni šala in da ni nastala zaradi "veselicega razpoloženja", pa je zvišala mezdo in se obvezala, da garantira vsakemu pri nji upošlenemu delavcu in delavki najmanj 15 zasluzka na teden.

DELAJSKI SE MOREJO ZANESTI EDINO NA SVOJE ČASOPISJE

Odbor za industrialno organizacijo (C. I. O.) pravi, da mu je delavsko časopisje tujerodcev pri njegovi organizatorični kampanji v veliko pomoč. Posebno se zanaša nanj v kampanji za unijo med delavstvom v jeklarski industriji. V minuli stavki delavstva v avtni industriji je unijam naklonjeno časopisje tujerodcev storilo vse v svoji moči, da razgali manevre magnatov. Ako bi bili angleško pisani delavski listi v tej deželi tado razširjeni, kakor so delavski listi tujerodcev, bi bilo delavsko gibanje v Zed. državah vse kaj drugega, kakor je danes, in unije ne bi imele samo kakih pet milijonov, ampak najmanj dvajset milijonov članov.

"Proletarec" se po vsej pravici prišteva med časopise, ki so vsikdar in v vsakem boju na fronti za delavsko interese. Stori pa bi lahko veliko več, ako bi bil bolj razširjen. Ali ne bi mogli v agitaciji za pridobivanje naročnikov "Proletarcu" sodelovati tudi vi?

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE.
NAROCNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.50; za četrt leta \$1.00.
Izposojnina: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi republikani in oglasniki morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc.
Established 1906.

Editor.....Frank Zeitz.
Business Manager.....Charles Pogorelec.

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864.

Neodločnost angleške delavske stranke

Angleška Labour Party je ena izmed najjačjih in najvplivnejših delavskih strank na svetu. V sedanjem svetovnem meteu bi njena beseda veliko veljala, če bi bila sama s sabo na čistem, kaj hoče. Ali ve le, kaj hoče. Predvsem noče radikalcev v svojih vrstah. Glede Španije je neodločna kakor v vsakem drugem vevaležnem vprašanju. Zeli zmago lojalistom in jih podpira moralno in gmetno. Ali ona je v stanju storiti zanje veliko več. Če bi bila odločna, bi primorala Baldwinovo ministrstvo pokazati barvo, namesto da mu dopušča cincati semintja. Končno imajo od tega le fašisti korist.

Znani žurnalista Harold J. Laski v Londonu trdi, da je delavska stranka nejasna sama s seboj tudi kar se notranjih problemov Anglije tiče, ne samo v vnanji politiki Velike Britanije. Je za socializem, a v resnici zagovarja le socialne reforme. Je za to in ono, toda boji se za svoj prestiž in za bodočnost Velike Britanije kot imperialistične velesile.

Angleška delavska stranka sovraži Hitlerja in Mussolinija ter njun fašizem. Toda da bi storila kaj resnično določnega v boju proti njima — in Anglija je danes edina dežela v Evropi, ki se Nemčiji ali Italiji lahko postavi po robu — tega ne kajti to bi izzvala možnosti za vojno, in angleška delavska stranka noče vojne. A oboroževanje Anglije je vzela brez protesta na znanje in ga neuradno tudi odobrava, v veri, da če bo Anglija šibka, jo bo prej ali slej pohodil bodisi Hitler ali pa ji zaprl morskata pota Mussolini in jo uničil kot kolonialno vesiilo. Torej je boljše, da jo toriji, ki so na krmilu, oborože do skrajnih možnosti.

Ena največjih napak angleške delavske stranke je njen strah pred "radikalci". Stafford Cripps je eden najposobnejših socialističnih vodij v Angliji. On načeljuje Socialistični ligi. Po številu članov ni močna — ima jih le nekaj tisoč — toda so sami sposobni ljudje in njih naloga je vršiti med delavstvom vzgojno delo za socializem. Nedavno jo je delavska stranka izključila, ker je (Socialistična liga) pristala v predlog za "ljudsko fronto", za katero se posebno navdušujejo komunisti.

Neodvisna delavska stranka je že prej sama izstopila. Govore poslancev Socialistične lige in neodvisne delavske stranke omenja vse svetovno časopisje, posebno govore glavnih vodij, ker imajo pogum povedati, kaj je narobe v Angliji in z Anglijo. Delavska stranka ima prav tako sposobne vodje, toda hočejo biti zmerni, da ne skalijo vode. Delavstvu so oboji potrebni, če so oboji v eni stranki. Delavskemu gibanju v Angliji in drugje ni prav nič v korist, ker sta se ti dve skupini — zmerna in radikalna — ločili in sklenili iti vsaka svojo pot.

Stranka, ki ima samo radikalce, ne more biti efektivno. Niti ne more biti dobra delavska stranka taka politična grupacija, ki se zбоji vsakega, da je radikalec. Baš njeno konservativno ozadije je krivo, da sta postala McDonald in Snowden služabnika narodne ("vsesplošne") vlade, namesto da bi bila ostala na braniku programa delavske stranke in se borila za delavsko Anglijo.

"Sedeče" stavke naj bodo neustavne

Delodajalci se ne boje ničesar bolj kakor stavk. Zdaj pa so še posebno razljuteni radi možnosti "sedečih" stavk. Zato zahtevajo od zveznega kongresa, da sprejme poseben zakon proti "sedečim" stavkam, češ, da delavci, ki ostanejo po prekinjenju obrata v tovarnah, "konfiscirajo" privatno svojino. Ako bi bile družbe pametne, ne bi takih argumentov na sodiščih nikdar dovolile.

Evropska politika

Hitler in Mussolini sta zatrdila, da je ni večje demokracije na svetu, kot v njunima državama. Nekaj tednov prej je razširil v svet slično zatrdilo Josip Stalin. Vsi ti trije diktatorji trdijo, da je njih demokracija najboljša na svetu. Toda demokracijo si vsakdo po svoje tolmači. Hitler trdi, da je njegova najboljša. Naj v svojo trditev verjame ali ne — v Nemčiji ni danes nikaršne demokracije. Niti ne v Italiji. Tudi v Sovjetski Uniji je ni, kar je dokazala obravnava proti Radeku in številnim drugim obtožencem.

Ves svetovni razvoj priča, da se pogoji za proletarsko demokracijo šele ustvarjajo, in dalje, ad med diktaturami, pa bile take ali take, ni posebne razlike.

Staro pravilo

Pravi socialist je le tisti, ki ima socialistično prepričanje v srcu in duši. Drugače ni in ne more biti nič drugega kot le socialist v besedah in na jeziku, če tak človek sploh trdi, da je socialist. V kritičnem momentu ga odpihne vsaka sapica.

Slaba doba za kralje

Včasih so kralji in cesarji kaj pomenili, danes pa se še ženi ne morejo po svoji volji. Vladati pa jim sploh ni dovoljeno.

Možgani v zaboju piva

Neki delavec je nekje javno izjavil, da rajše potroši tri dolarje za zaboj steklenic piva, kakor pa za socialistični list.

AVTNI DELAVCI BILI VESELI PORAVNAVE

Stavka avtnih delavcev, ki je trajala v nekaterih krajih, kjer ima korporacija General Motors svoje tovarne, že okrog tri mesece, je končana. Magnati so priznali unijo — ampak priznali tako, da bo odvisno od delavcev, če ostane priznana. Vendar pa je že ta skromna pogodba največja zmaga v zgodovini ameriškega delavstva v njegovi borbi za industrialni unionizem.

Na tej sliki so delavci korporacije General Motors v Flintu, Mich., fotografirani predno je bila stavka zaključena. Njih resni obrazi so se spremenili v veseljaški tempo čim jim je bilo oznanjeno, da je stavka konec, in nato so začeli z rajanjem. V Flintu je dobilo skoro toliko zamah, kakor v času svetovne vojne uradno sporočilo o premirju in koncu klanja.

ANTON GARDEN:

MOSKOVSKI PROCESI V LUČI RAZPRAV MEDNARODNEGA PROLETARIATA

Sovjetska unija! Prva delavska država! Petletni načrt planiranega gospodarstva! Kako magične so bile te besede sto in stotisočim in milijonom po vsem svetu. Nisi odobral vsega, kar se je godilo pod boljševskim režimom, toda vsled svojih globokejših simpatij do boljševske revolucije in enerგიčne graditve prve delavske države, si marsikaj spregledal, upajoč, da bodo bolečine prehodne dobe pričele odpadati in da bo nad eno šestino zemlje pričela ustajati nove vrste demokracija, proletarska demokracija, nositeljica brezrazredne družbe.

Do prisilne in nasilne kolektivizacije poljedelstva si mogoče imel večje predsodke, ker se ti je zdelo, da Sovjetska unija plačuje previsoko ceno v trpljenju mas. Toda spregledal si tudi to, upajoč, da bo kolektivizacija prinesla ne samo več kruha, marveč tudi več svobode.

Spregledal si marsikaj, ker ti je že navadna pamet narekovala, da je nemogoče spreminiti eno najzaostalejših držav na svetu v razmeroma nagle čas v moderno kolektivistično družbo, v kateri ne bo razred izkoriščal razreda iz enostavnega razloga, ker bo izginila razredna družba. Pred pogoj taki družbi je kolektivizacija vsega gospodarstva. In ker je Sovjetska unija gradila to podlago in se ni ustrašila niti največjih žrtve, ti je proletarska duša velevala simpatije do režima, dasi se nisi strinjal z njim v marsičem.

Pozno prošle jesen, ko se je Sovjetska unija pripravljala na praznovanje devetnajstletnice boljševske revolucije, pa te je dirnila vest, da se v Moskvi pripravlja velik proces proti skupini starih boljševikov, med katerimi so bili na prvem mestu "spokorjeni" Zinovjev, Kamenev in Tomski, vsi veliki boljševiki. Nekatera imena izmed trinaeststletnih niso bila znana, toda znana so ti bila imena Radek, Sokolnikov, Patijakov in nekaterih drugih, ki so bili na prvem "čarovniškem" procesu implicirani po obtožbah samih kot prav tako velike — propalce in sovražniki Sovjetske unije. Zli duh vse zarote za umor Stalina in drugih vodij režima pa da je Trocki, ki po "izpovedih" obtožencev tajno paktira s Hitlerjevim režimom za uničenje Sovjetske unije in uvedbo fašizma.

Ker je bilo med sovjetskimi simpatičarji in tudi sovražniki

mnoغو nevarnih Tomažev, katerim se gorče "izpovedi" prve skupine starih boljševikov niso zdele prepričevalne, je Stalinov režim takoj po ustrelitvi Zinovjeve grupe (nekateri dvomijo, da se je to zgodilo) naznanil nov proces proti Radekovi skupini in obenem dal v javnost v več jezikih zapisnik oziroma del zapisnika prvega "čarovniškega" procesa. Sporočil je tudi svetu, da bo druga obravnava še bolj emfatično razkrinkala peklensko zaroto Trockija in njegovih pristašev proti Sovjetski uniji.

Za ohranitev prestiža, predvsem izven Rusije, je bil Stalinu drugi proces tudi potreben. Potreben mu je bil, ker je iz Kopenhagena prišla vest, da je bil dotični hotel, v katerem se je imel leta 1932 vršiti sestanek med starejšim Trockijevim sinom kot odposlancem nacijev in enem izmed obtožencev, porušen že leta 1917. Od takrat v Kopenhagenu ni o tem hotelu nobenega sluha. In če ni hotela, se v njem naravno ni mogel tudi noben sestanek vršiti. To pa uničuje najbolj važno "evidenco" ("izpoved") o Trockijevi "zaroti" z nacijo proti Sovjetski uniji. Izjavo Trockijevega sina, ki živi v Parizu, da ni bil ne takrat niti še nikdar v Kopenhagenu, bi Stalinov režim lahko diskreditiral

na običajni način. Vse drugače pa je s hotelom, katerega ni že od 1917. Druga obravnava je imela zamašiti to vrzel. Pri tej je trockistična "zarota" proti Sovjetski uniji zavzela še večje dimenzije kot pri prvi. Jedro "izpovedi" prvega procesa — Zinovjeve skupine — se je v glavnem sukalo okrog zarote za umor Stalina in drugih glavnih vodjev režima. "Zveza z nacijo" je igrala bolj sekundarno ali postransko vlogo, toda naj bi bila dovolj važna tudi sama na sebi. Te "pogreške" je imela popraviti druga obravnava — proti Radekovi skupini. Ta je zavzela večje dimenzije. Tukaj obtoženci niso bili v zaroti samo s Hitlerjevimi agenti, marveč tudi z agenti japonskih imperialistov. Z nekim nacij-skim agentom, ki je prišel iz Nemčije z letalom, se je v Stockholm nekega dne baje sestal sam Trocki pri planiranju zarote. Takoj se je oglasil neki socialistični urednik, da je bil Trocki dotični dan pri njem kot gost in da tiste dni ni bilo nobenega nemškega letala v dotičnem kraju. Za ljudi, ki niso iz Missourija, to mogoče ni važno, toda za resničnost ali lažnjivost "izpovedi" je važno.

(Dalje prihodnjik.)

PRÍREDITEV KLUBA ŠT. 1

V NEDELJO 28. FEBRUARJA

V DVORANI SNPJ, 2657 S. LAWDALE AVE.

CHICAGO, ILL.

TA PRÍREDITEV BO V KORIST

"PROLETARCU"

Glavna točka sporeda bo šaloigra v treh dejanjih

"GLAVNI DOBITEK"

Vprizore jo waukeganski igralci

IGRAL BO KOČHEVARJEV ORKESTER

GODBA TUDI V SPODNJI DVORANI

Vstopnice v predprodaji po 35c, pri blagajni 40c.

KOMENTARJI

Pater Hugo se veseli, ker so nekateri, ki so utekli iz fašistične Avstrije v "komunistična nebesa" (v Sovjetsko Unijo) razčarani vračajo. Vrnilo se je iz Rusije tudi nekaj socialistov, ki so baje izjavili, da so rajše v Avstriji v ječi, kakor pa v "svobodni" Rusiji. Nava-ja slučaj, ko so bili sovjetski znanstveniki poslani na proučevanja v inozemstvo, pa se potem niso hoteli več vrniti v Rusijo nego so rajše ostali v kapitalističnem svetu. Pater Hugo omenja dva znanstvenika, ki se nista hotela vrniti v vladi v Moskvi sporočila, da se njeni zahtevi za povratek ne bosta pokorila. Lahko bi bil omenil tudi peveca Šaljapina, ki je tudi rajše ostal v kapitalističnem svetu, kot pa da bi pel v USSR. Tu so mu v operah in na koncertih plačevali tisoče za vsak nastop. V USSR tega ne delajo.

Pater Hugo bi lahko omenil tudi nekaj Slovencev, ki so šli iz Zed. držav v Sovjetsko unijo, pa so se iz nje vrnili — razočarani seveda — v Zed. države, da postanejo znova "sužnji kapitalizma".

Dokler so bila vrata naseljevanju v Zed. države na stežaj odprta, je prihajalo sem med drugimi tudi na tisoče Slovencev. Večinoma so ostali v tej deželi. Toda tisoč so se vrnili iz bogate Amerike v ubožno domovino bridko razočarani.

Zivljenski standard ruskega ljudstva je nizek. Toda je veliko boljši, kakor je bil pod carizmom in se stalno izboljšuje. Zivljenski standard ameriškega delavstva pa se je poslednja leta temeljito poslabšal.

Pred kakimi desetimi leti je odšel v Moskvo v Ameriki rojen Slovenec. Ko je prišel z očmom in materjo iz premogarske kempe v Chicago, so se naselili v starinskem, umazanem predelu blizu Blue Island in 18. ulice, kjer je bila nekoč precej velika slovenska naselbina. Fant se je tu izučil za električarja, toda zaslužil je malo. Doma in z rojaki je občasno slovensko, čital pa je najraje radikalno literaturo. Zaželel si je oditi v Rusijo. Pri sovjetskih oblastih je izposloval dovoljenje za naselitev in dobil je delo električarja v Moskvu. Pisal je, da stanuje v hotelu in da ima udobje, kakršnega je v Chicagu le oddaleč poznal.

Kmalu po svetovni vojni je med drugimi odšel iz Chicaga v Rusijo Srb S. Golja, član J. S. Z. Pokojni Milojce Lučič ga je svaril, češ, ne hodi, kajti tu se umivaš z milom, nosiš snazno spodnjo obleko, kadiš cigarete, tam pa vsega tega ni. Ko je Golja po nekaj mesecih pisal prijatelju v Chicagu, ga je prosil, naj mu pošlje kar v anpisu par ameriških svalčic. Ampak ne govori o tem Lučiču, mu je pripomnil. Pred par čim je bil Drasler s celim krdeletu je Golja spet pisal. Razlom demokratskih politikov. mere so se zboljšale in se bodo spremenile se ni vsled teh "avzboljševal, oženil se je, dela dijence" ničesar ne v prvem ne blizu Odeze, postal je že nad-v drugem slučaju.

Naklonjenost oblasti je delavstvu v industrialnih bojih neobhodno potrebna

(Nadaljevanje s 1. strani.)

in od nje tajno zaposlen, da vrši v nji službo agenta provokatorja in špijona.

Upoštevač okoliščine, je unija avtnih delavcev lahko zadovoljna z izidom stavke. Ampak resnična bitka šele pride. Kako lahko je streti napore unije, vidimo iz incidentov v Andersonu, Ind. Tu so tovarne, ki izdelujejo za avte General Motors razne komade. Delavci so slabo plačani, šikanirani in od sile priganjani. Pa so zastavkali. Oblast je padla po njih s sodnimi odloki, s šerifovimi deputiji in milico. Avtni delavci iz Flinta in Detroitu so jim šli na pomoč v avtni karavani, toda vojaki in šerifovi deputiji so jih ustavili več milij pred Andersonom in jih pognali nazaj v Michigan. Lokalno časopisje pa je bilo polno lažljivih vesti proti uniji in drugega beganja, da ubije moralo stavkarjev.

Pogodba, ki v resnici nikogar ne zadovoljuje

John L. Lewis pravi, da je z izidom stavke v Michiganu zadovoljen in obljublja, da bo naslednje bojišče industrialnega unionizma jeklarska industrija. Skušnje so njega in druge naučile, da industrialnih unij v takem obsegu, kot si jih zamišlja, ne bo, ako bo politična in sodna oblast pomagala sovražni strani. In bo pomagala. Zato je gibanje za industrialni unionizem ob enem pokret za neodvisno delavsko politično akcijo, pa če to dejstvo prizna ali ne. Kajti nemogoče je delavstvu zmagovati na industrialnem bojišču, če bo skebal na političnem in poverjalo moč svojim največjim sovražnikom.

VALERIJAN PIDMOGYLNYJ:

"MESTO"

ROMAN

Poslovenil za "Proletarca" TONE SELISKAR

(Nadaljevanje.)

Nekje v svoji globini je začutil neprijeten pritisk solza, ki si jih nikakor ni želel, pa se le začudil, da se kljub trpljenju in delu še ni ta vlaga posušila. Le pritajila se je in se je zdaj nenadoma prebudila. To ga je tako pestilo, da mu je rdečica planila v obraz in okrenil se je. Levko pa ga je le opazil, položil mu je roko na rame in dejal:

— Ne skrbi, fante!

— Saj ne! je z muko spregovoril Stepan.

Nadijka pa je Levka kar zasipavala z vprašanji. Imenovati ji je moral vsak hrib, vsako cerkev in domalega sleherni stavbo. Levko ni mogel prikriti tega, da premalo pozna okolico. Za Lavro je vedel, da spomenik Vladimira tudi a na to, da se oni hrib imenuje Vladimirov hrib ni mogel prisiči. V Kijevu je živel v ozkem krogu ulice Lenina, kjer je stanoval in v kateri je bila tudi njegova šola. Iz te ulice je malokdaj prišel, kvečjemu trikrat pozimi, ko je šel v kino, ali pa kadar je šel na lov ob progi Kijev-Teter. Zato ni mogel zadovoljiti Nadijkiin radovednosti, ki je hotela zajeti vse potankosti. Skupine hiš, ki so bile od daleč tako krhke in nenavadne, so jo tako prevzemale, da ni mogla zatajiti svoje radosti ob misli, da bo v le-teh zdaj sama živeła.

Toda njena radovednost se je kmalu odmaknila od mesta. Zdaj je opazovala motorne čolne, ki so veselo ropotali po reki, potem čolne na vesla, v katerih so športasi krepili svoje mišice in ki so se pozibavali na valovih, ki jih je tkal parobrod za seboj. Smeli plavali so se metali tik pod kolesa in od veselja kričali. Mimo je bliskovito svignila trijarbolnica kakor bel privid.

— Vidite, vidite! je vskliknila in se zagledala v nenavadna trikotna jadra. Na krovu jahte je videla tri fante in eno dekle. Zdela se ji je kakor rusalka iz starih bajk in zavdala ji je.

Bolj so se bližali mestu, bolj je bilo živo na reki. Pred njimi je ležala plaža — peščen otok sredi Dnjepra, kamor so motorni čolni nenehoma prevažali kopalce. Mesto se je vsipalo navzdol k bregu. Z Ulice revolucije se je po širokem stopnišču prelivala pestra množica mladeničev, deklet, žena in mož kakor belorožnat tok gibčnih teles, ki so hleplela po nasladi solca in vode.

Tu ni bilo videti žalosti. Kakor da pričena nov svet, tu poleg mesta svet neskaljenega praveselja. Voda in solnce sta zagrinjala v svoj objem vse one, ki so pravkar zapustili delo in pohiteli iz zidovja. Telesa, dolge mesece vkovana v obleko so se luščila iz nje kakor iz ječe, razcvetela so se v vročem solnčnem žaru na pesku in vsi ti goli ljudje so bili kakor izgrubljeni divjaki na bregovih Nila. Tu se je v hipu prebudilo prazolo življenje in le kopalna obleka je zakrivala tiščelja.

Silna razlika onih nad bregom in letih brezskrbnih kopalcev je bila za Nadijko reza in čarobna. Zavedala se je, kako razmahnjeno je mestno življenje in ni skrivala svojega navdušenja. Slikovitost oblek jo je slepila. Tamkaj je videla svetlordeča telesa onih, ki so se pravkar pričenjali nastavljeni solncu, tu že utrjena v pekočem žaru in že črnorujava. S poželenjem je krlknila:

— Kako lepo! Kako lepo!

Stepan pa nikakor ni mogel z njo deliti tega navdušenja. Barvitost gole ljudske mase mu je bila zoperna. In bolno ga je zadelo, ker se je Nadijka priključevala tej smešni množici. Mrko je dejal:

— Vse to počno iz dolgočasia!

Levko pa je opazoval ljudi bolj prizanesljivo. Izmučili so se pri delu, zdaj pa se vsele življenja!

Ko so se izkrcali med gnečo na obrežju, so se umaknili valu potnikov. Nadijkiin navdušenje se je poleglo. Mesto, ki je bilo iz daljave belo od solca in lahko, se je zdaj težko prevesilo nanjo. Plaho se je ozirala. Ogluševalo jo je vpitje branjevk, žvižgi, hupe in ropot avtobusov, ki so prevažali na Darnico in enakomerno puhanje stroja v bližnjem parnem mlinu.

Stepan si je zvil cigareto in jo prižgal. Imel je navado pljuvati, zdaj pa je s slino vred pogoltnil prah mohorka. Vsenaokrog mu je bilo nenavadno in tuje. Opazoval je stojnice, kjer so prodajali sladoled, pivo, kvas, potem streljšča in branjevke s pecivom, semeni, dekleta s košaricami polnih breskev in marelic. Mimo njega je hitelo tisoč obrazov; veselih, resnih in zaskrbljenih. Nekje je kričala ženska, ki so ji bogve kaj ukradli. Da, tako žive tukaj. In tako je bilo, ko je njegova noga še stopala po mehki vaški stezi in tako bo vedno. On pa je vsemu temu tujec.

Potniki so se razšli. Z ladje so pričeli tovoriti. Po dolgih mostovžih so hodili napol goli težaki z verigami, zaboji in košarami za sadje. Nato so skotalili na breg še smrdljive sode.

Levko ju je odvedel v mesto in spotoma tolmačil zanimivosti. Na Ulici revolucije so se razšli. Stepan jo je mahnil na Podol, onadva pa v Stari Gorod.

— Obišči me! mu je dejal Levko. Si zapišal moj naslov?

Stepan se je naglo poslovil in zavil na desno ter vpraševal spotoma za pravo smer. Ko je šel mimo knjigarne, je obstal pri izlozbi in si ogledoval knjige. Knjige je ljubil že kot otrok. Ko še ni znal brati je listal po edini knjigi, ki je krasila strčev dom. Bil je to star koledar poln slik carja, arhimandritov in generalov. Niso ga vabile slike, le one črne, ravne, nizke čačke pod slikami so ga mikale. Zdaj se ne spominja, kako se je naučil brati. Slučajno. Potem pa je z naslodo izgovarjal prebrane besede, četudi ni razumel njih smisla.

Precej časa je stal ob izlozbi, prebiral naslove knjig, založb in letnice izdanja. Ta ali ona mu je bila potrebna v šoli. Nepopisen vtis je napravila nanj ta množica knjig, med katerimi mu je bila ena sama poznana. V teh knjigah je videl zdaj strnjeno vse ono tuje in vznemirjajoče, ki ga čaka v mestu in ki ga je navdajalo s strahom. Breznadne misli, v obliki celega roja vprašanj, so ga kljub prejšnjim trdnim načrtom naskočile. Le česa išče tu v mestu? Kako bo potem, ko bo vse to preživel? Prav gotovo ga bo izmučilo in se bo kot stavek vrnil domov? Čemu se ni peljal v svoje okrožno mesto? Čemu prav v osrednji zavod v Kijev? Stal je pred knjigarno ves v dvomih in ošinila ga je misel, da bi se kar vrnil nazaj v pristan.

— Utrujen sem od potovanja, je pomislil. Da, le to bo vzrok vsega njegovega malodušja. Zdel se je kakor odposlanec, ki izvršuje vse to le na tuj ukaz. Pokoril se mu je z odvratnostjo, kajti svoje prazelnje je občutil le kot postransko zadevo. In krenil je dalje s svojimi obledelimi sanjami.

Na Spodnjem Valu je našel hišo s številko 37. Skozi vrata je stopil na dvorišče in poleg verande potrkal na črvice duri. Človek v telovniku, s kratko brado in sivino v laseh mu je odprl. To je bil trgovec z ribami Luka Demidivič Gnidij, ki je za časa revolucije preselil svojo trgovino v Stepanovo vas Tereveni, kjer je vsakokrat prenočeval pri njegovem stricu. Zdaj pa bi moral nekako povrniti stričevo gostoljubnost, če prav je od tega preteklo že dokaj let. Malce nezaupljivo je pogledal Stepana skozi očala, nemirno pretrgal ovoj, prečital pismo in tako čitajoč brez besede odšel nazaj v hišo.

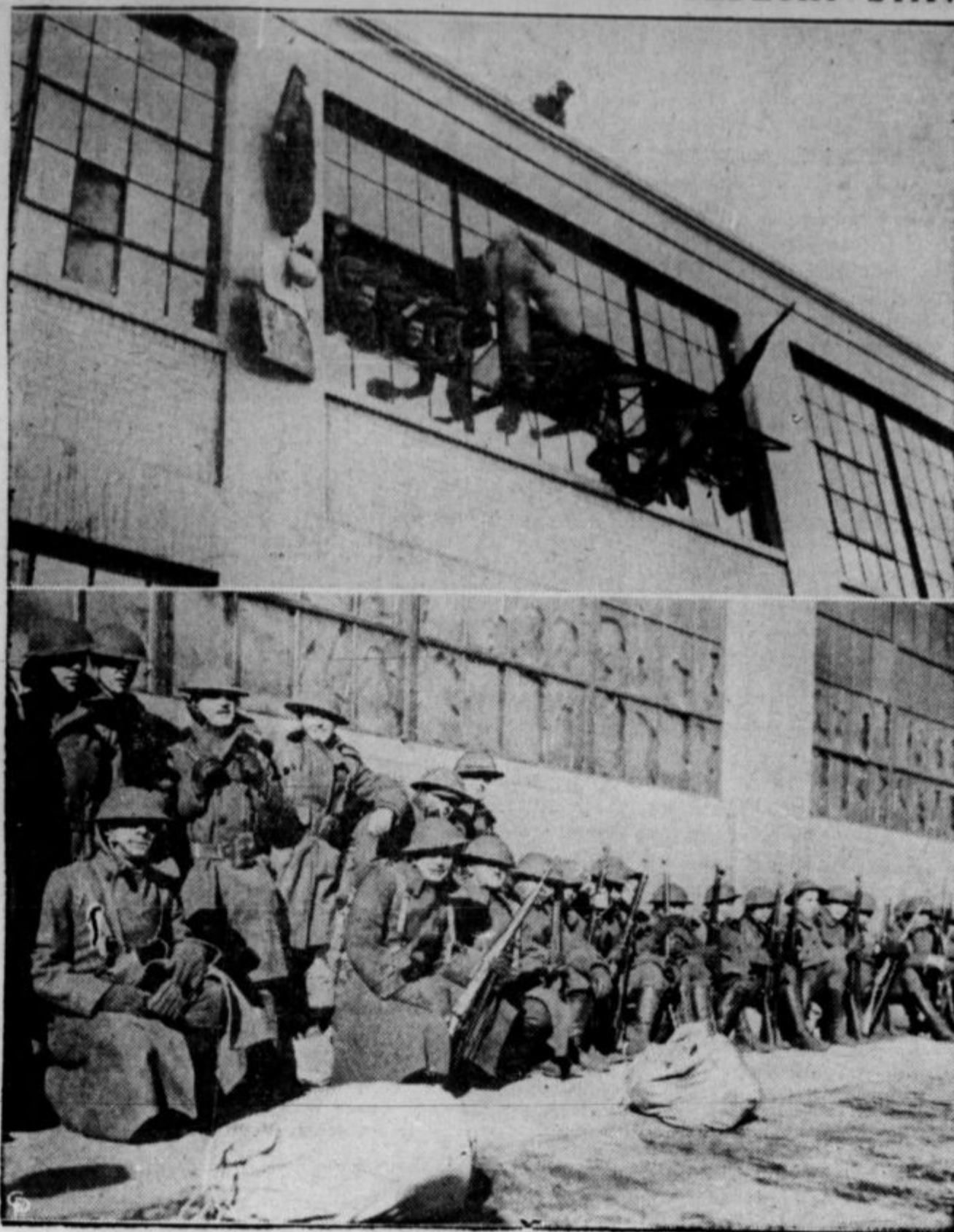
(Dalje prihodnjič.)

Ali je vaše društvo že v Prosvetni matici?

Prosvetna matica je edina slovenska kulturna centrala v Zedinjenih državah. Storila je na prosvetnem polju brez vsakega vika in krika več kot katerakoli druga skupina.

Prosvetna matica JSZ zasluži, da se okrog nje strnejo vsi zavedni delavci.

STRAH PRED MOREBITNIM NAVALOM "SEDECIH" STAVK

Poravnava stavke pri General Motors je v bistvu zmaga metode "sedečega stavkanja". Ta način pa je mogoče edino, ako je politična oblast stavkarjem bodisi prijazna, ali vsaj nevtralna. Več ali manj je bila nevtralna v stavki pri General Motors, in to je edino vzrok, da kupljeni sodniki niso mogli uveljaviti svojih drastičnih "sodnih prepovedi". Na sliki gori so "sedeči stavkarji" in spodaj pa milica države Michigan, ki je bila poslana, da "čuva red in mir" v Flintu. Vse kapitalistično čisto je zavržalo, češ, zdaj so te vrste stavke legalizirane, in pomislite, kaj se vse lahko zgodi: kuharica obsedi, pa boste brez obeda; zatekli se boste v restavrant, toda vse restavracijsko osebje bo sedelo po tleh, kakor Turki, in nihče vas ne bo vprašal, kaj želite. A so še hujše možnosti. Imate male otroke, ki jih negujejo pestunje. Kar naenkrat pa bodo začele sedeti in nihče se ne bo brigal za mladi naraščaj, kajti premožne mamice niso navajene takega dela. Dogodi se rop. Pokličete policajo, pa ga ne bo od nikoder, ker je na "sedeči stavki". Tolovaj pobegne ne da bi ga policaj zasledoval, kajti tolovaj ne verjame v "sedečo stavko". Dogodi se požar. Halo, brž k telefonu: "Tu in tu je ogenj — že vse v plamenih..." Ampak gasilci so na sedeči stavki in požar se ustavi sam od sebe šele pri zadnji hiši, kakor v Dolenji vasi pri Ribnici, kjer so nekoč gasilci vsled svoje napore dirke ali medpotoma v gostilno, da se odpočijejo in ugaše žejo, nato pa poslali v "Domoljuba" vest, da je bil požar srečno udušen pri zadnji hiši in se ni mogel nikamor več razširiti (ker ni bilo več hiš, da bi jih iskre zapalile. Tisočeri ljudje verjamejo takim argumentom in simpatizirajo z delodajalci, namesto z delavci, brez katerih ne bi bilo ne take ne drugačne produkcije. Bati njih "sedeče" stavke to dokazujejo.

"GLAVNI DOBITEK", IN KDO GA BO DOBIL IN NA KAK NAČIN?

Chicago, Ill. — Božja strela, pa taka salamenska sreča! "Glavni dobiček!" Profesor onga, ki je pravzaprav take sorte profesor, ki vrže uro v vrelo vodo in gleda jajce, koliko časa se naj kuha, potem pa, ko spozna svojo zmotno, treščijo jajce po tleh, uro pa mu "sferderba" voda, pač ni bogzna koliko profesorja po ljudskem mnenju rečeno. A lahko pa se ga smatra za najbolj "kunštnim" in po navadi so taki ljudje najbolj "kunštni", ki vržejo uro v vrelo vodo in zro v kurje jajce, da pronajdejo, koliko minut je treba, da se ura zadostno "skuha". Ko je "zavreta", se profesor zdrami, vidi, da ga je polomil, in nato sledi rompomom in bogpomagaj.

Slične prizore bomo opazovali v nedeljo 28. februarja, ko bodo igralci dramskega zbora SND iz Waukeganu vprizorili v dvorani SNPJ v Chicagu komedijo "Glavni dobiček". Ima tri dejanja. Režira jo Martin Judnič, ki je dozdaj edini znan Slovenec, kateremu so v Sovjetski Uniji zaplenili pisalni stroj — češ — čemu ga je čevljarju sploh treba — in ki vzlic tej konfiskaciji simpatizira z USSR. Kot znano iz raznih ocen, je on tudi prvovrsten igralec, ne samo umetnik v režiranju, torej bo to predstava, ki je boste vsi veselili. Vloge so razdeljene med najboljše igralce in igralke v Waukeganu. Ko so to igro vprizorili prošlo jesen v svojem mestu, je bila uspeh. V Milwaukeeju nekaj tednov po zneje je bila prvovrsten uspeh. V Chicagu bo triumf.

V igri nastopijo, kolikor je nam doslej znano, Rudolf Skala, John Kovogšek, Rozi Skala, Mimi Kirn, Paul Peklaj, Jerry Miller, Andrew Možek, Mary Hrovatin, Frank Pezdin, Loraine Miller, Frank Pierce in par drugih, poleg teh pa pevski zbor, ki bo zapel podoknico. Za slednjo točko je bila povabljen na sodelovanje "Sava".

"Glavni dobiček" se glasi šaljivo. Ampak — ali veste, da trosijo ljudje po vsem svetu za glavni dobiček (sweepstake) milijone dolarjev vsako leto? In dalje, da so redki, ki jih zadenejo!

Čikaška predstava "Glavne-ga dobitka", kakor jo bodo predvajali Waukegančani, bo za našo javnost ne samo novost, ampak tudi prijetna zabava. Igralci in igralke, ki imajo vloge v tej komediji, bodo s svojimi nastopi dokazali, da znajo ne samo "igrati", ampak tudi prepričljivo igrati in uveriti avdienco, da je igra zares, ne samo kar tako, le ena točka "na programu".

Režiser Judnič se po malem pritožuje, da so imeli v Waukeganu in Milwaukeeju težave radi slik na kulisah. Ta igra zahteva namreč "galerijo" nabornih in v naslednjem dejanju, ko profesor s pomočjo "glavne-ga dobitka" obogati, pa lepo zbirko "nagih" slik. (Bog jih ferdamaj!) Ko so se Waukegančani posvetovali o našem vabilu so se mu vsi radevolje odzvali — bili pa so ostrji pomisleki radi odra — češ, v dvorani SNPJ je premajhen, čemu ne raješ v ČSPS? Tam je prostora za oder, imajo kulise in vsakdo se lahko svobodno giblje. Vzrok, da se zdaj i za take igre poslužujemo dvorane SNPJ, je, ker je v sredi naše nove slovenske naselbine, poleg tega pa je naš klub izmed slovenskih organizacij njen najboljši odjemalec in hoče to tudi ostati.

Na tej prireditvi bo prvič nastopil tudi novi pomožni u-

li, da bodo prišli v nedeljo 28. februarja."

Agitacija od hiše do hiše veliko zaleže — prav tako agitacija na zabavah. Poslužite se takih prilik. Prebitek te priredbe, kolikor ga bo — in koliko ga bo, je odvisno od nas vseh — gre v tiskovni sklad "Proletarca". Zanašamo se na vse čitatelje tega lista v Chicagu in v okoliških naselbinah, da bodo sodelovali v oglašanju te priredbe in se je tudi sami udeležili. — Odbor.

Izredna konvencija soc. stranke na pragu

(Nadaljevanje s 1. strani.)

vanji velike važnosti. Marsikdo v socialistični stranki trdi, da so si komunisti in "social-demokrati" danes bližje, ko kdaj prej in ta domnevanja niso brez podlage. A nasprotstvo med njimi je vendarle še zmernom tolikšno, da o kakem sporazumu teh dveh skupin ni govora. Naobratno pa je današnja ameriška soc. stranka zavzela zgolj idejno stališče, katero odklanja vsak oportunist, zato so se komunisti napram nji spet ne le uhladili, ampak zavzeli zoper njo popolnoma opozicijsko taktiko.

Na konferenci social-demokratov v Philadelphiji je Algernon Lee izjavil, da je bilo v ameriškem delavskem gibanju že nič koliko razkolov. Ampak gibanje ni vsled tega nikdar umrlo, pač pa je prospevalo in prodiralo dalje skozi vse bari-kade, ki jih postavljajo reakcionarne sile. Mi pravimo: Tako bo i v bodoče.

"Čistke" v luči zgodovine

Politične stranke v demokratičnih deželah poznajo le demokratsko čiščenje. Diktature pa priznavajo samo eno stran-ko in v njih smejo ostati kot člani samo taki ljudje, ki so zvesti diktatoru od zgoraj. Eden teh diktatorjev je, da morajo biti pošteti. To ni težka zapoved, kajti svojstvo diktatur moderne dobe je, da poslovanje javnih uradnikov laglje nadzorujejo, kakor pa "demokratična" (graftarska) oblast.

Delavci izobrazujte in organizirajte se.

pravnik Proletarca Jos. Drasler iz Forest Cityja, Pa.

Ena izmed naših sodružic je prišla nedavno v urad "Proletarca" in rekla: "Prodala sem že vse vstopnice. Bila sem v par slovenskih lokalih in jih ponudila takim ljudem, ki še niso bili na naših predstavah. Kupili so vstopnice in obljubi-

Prodajalci!

Lastniki restavrantov! Trgovci!

PRIHRANITE \$60

DO \$125

NA

opremi za trgovsko refrigeracijo

1½ H. P. Compressor
Prihranite \$125

"Meter-Matic" de-narno merilo, instalirano na vašem refrigeratorju, vam nudi možnost, da plačujete za svojo opremo, ko jo upo-rabljate. Vrzite vanj en novce ali dva na dan!

Phone Randolph 1200, Local 170

EASY TO PAY FOR!

COMMONWEALTH EDISON COMPANY

Commercial Refrigeration Division
72 West Adams Street

OGLAŠAJTE

V

PROLETARCU

Problemi revolucionarnega socializma

Spisal Haim Kantorovitch. — Prevel Anton Garden.

(Nadaljevanje.)

Slučaj Nemčije

Revolucije so posledica revolucionarnih situacij. So višek teh situacij. Najbolj važna karakteristika revolucionarnih situacij je sprememba v psihologiji in razpoloženju mas. Strah pred in spoštovanje do obstoječih institucij polagoma izgine in njih mesto zavzame zaničevanje in zasmehovanje; upanje se umakne brezupnosti. Široke mase ljudi, ne sicer samo člani najbolj izkoriščenega razreda, marveč vseh drugih družabnih razredov razen vladajočega, razgroma prične misliti, da je mogoče rešiti obstoječo socialna zla, vsled katerih trpi, toda ni nobenega upanja, da jih bodo rešili obstoječi vladarji, ali pa da jih je mogoče rešiti v obstoječi situaciji.

Razvije se splošno mišljenje, da je treba poskusiti nekaj novega; vsaj pa, da staro ni vredno ohraniti. Za revolucionarne stranke, ki navadno vidijo krizo bolj jasno in imajo definitiven načrt, tedaj nastane čas, ko bo njih program dobil širok odmev med masami. Za temi prilikami so lahko brez uspeha stremele dolga leta. Seveda so take situacije nabite z veliko nevarnostjo ne samo za obstoječi družabni red, marveč tudi za revolucijo samo. To so zreli časi ne le za poštene revolucionarje, marveč tudi za nepošten demagoge. Iz revolucionarne situacije se lahko izčimvira reakcija prav tako ko revolucija.

Slučaj fašističnega triumfa v Nemčiji je zelo osvetljuječ. Leta 1933 "ni bilo v Nemčiji nobene revolucionarne situacije," pravi O. Piatnitsky, ki skuša opravičevati tragično kapitulacijo nemškega komunizma pred fašizmom. Da o pravič svoj izjavo, navaja neki citat Lenina in pravi, da nekateri detalji nemške situacije niso bili v skladu z Leninovo definicijo, kakšna mora biti revolucionarna situacija. Kljub temu pa Piatnitsky v isti brošuri jasno dokazuje, da so bile nemške mase obupane, da so izgubile vse zaupanje v vladne in socialne institucije in da so bile zrele za spremembo.

Zakaj se torej niso obrnile k socialdemokratski ali komunistični stranki? Iz dobrega razloga: Iz dobrega razloga, da bi bile izrabile obstoječo situacijo v svoj prid. Zgodovina obeh strank ni inspirirala ne zaupanja niti vere vanje. Nemške mase niso videle nobene rešitve v njih. Socialdemokratska stranka se je bila izkazala za impotentno in brez volje do boja. Seveda je hotela ohraniti weimarsko republiko, toda se ni hotela boriti niti zanje.

"Številne diskuzije z voditelji socialdemokratske stranke leta 1932," pravi profesor Calvin B. Hoover v knjigi "Germany Enters the Third Reich" (str. 44.), so pisca uverile, ako so ti mogoče imeli kdaj namen postaviti socialistično družbo, so ga že zdavnaj opustili. Ko so se leta 1931 znašli pred bankrotom kapitalističnega sistema v Nemčiji, so bili prav tako prestrašeni kakor kapitalisti; niti z daleka niso storili koraka, da bi ponudili socializem kot nadomestilo, marveč so se le ukvarjali, kako bi na kakšen način podprli obstoječi sistem.

Razvidno je, da se obupane nemške mase niso mogle obrniti k socialdemokratski stranki. Bile so pripravljene na spremembo, toda socialdemokratska stranka ni bila. Masam ni imela kaj nuditi. Kaj pa komunistična stranka? Zakaj se niso mase obrnile k komunistični stranki? Iz istega razloga. Komunistična stranka ni celo niti toliko nudila. Nemška komunistična stranka, kakor vse druge komunistične stranke, je govorila revolucionarno, delala pa je na najbolj konfuzen in oportunističen način. Piatnitsky v svojem prej citiranem pamfletu (The Present Situation in Germany), v katerem brani svoje nemške sodruge, se ni mogel vzdržati, da ne bi pokazal nekatere njih zmožnosti: Ni se jim posrečilo dobiti zaupanje mas; zapasli so marsikatero priliko. Na splošno so fašizem podcenjevali. Najvažnejše geslo je bilo: "Udari fašista po buči, kjer ga srečaš!" In Piatnitsky toži, da "še celo zdaj včasih slišimo: Ako bi to geslo ne bilo takrat umaknjeno in ako bi bili strankini člani te-

daj res pretepli fašiste, bi fašisti danes ne bili na krmilu" (str. 9). To je torej moč — "pretepanja".

Na srečo citiram vplivnega voditelja komunistične internacionale. Ako se vam zdi citat skrajno smešen, mi nismo odgovorni. In to geslo tudi ni dosti slabše od gesla ameriških komunistov, ki je bilo šele zadnje čase umaknjeno: "Kadar srečaš socialista, pljuni nanj!" Komunistična taktika je komunistična taktika — povsod enaka.

Kakor je navada komunističnih voditeljev, da se od časa do časa ukvarjajo s plitko samokritiko, tako je Piatnitsky izpustil tudi nekatere detalje velike zgodovinske važnosti. Izpustil je dejstvo, da so komunisti faktično verjeli in tudi dokaj odprto trdili, da bo fašistična zmaga napravila le pot komunistični zmagi. Kljub vsem komunističnim zanikanjem je zgodovinska resnica, da so komunisti interpretirali fašizem za potrebno stopnjo na poti k diktaturi proletariata. Piatnitsky tudi ne omenja dejstva, da so komunisti po časopisju in literaturi in v besedo pridno učili nemško delavstvo do takrat, ko je Hitlerjeva zmaga postala že dejstvo, da resnični sovražnik ni fašizem, marveč "socialfašizem" (namreč socializem). Vsako skupno akcijo, o kateri so govorili tako navdušeno, so s tem onemogočili.

Edini pozitivni element komunistične agitacije je bil: Slediti ruskuemu vzgledu! Dajte nam moč in storili bomo "prav kakor Rusija!" To je bila zmožnost, kakor je tudi zmožnost domneva, da lahko Rusija služi kot vzgled za doseg blestivega in vabečega ideala.

Slučaj Rusije je lahko zelo vabljiv majhni manjšini nesebičnih idealistov. Ta majhna manjšina modruje takole: Resnica je, da je po 18 letih revolucije življenjski standard ruskih mas veliko nižji kakor pa v najrevnejši evropski državi. Resnica je, da so ruske mase doprinele za svoj eksperiment velike žrtve z življenjem, svobodo in zadovoljstvom, toda bil je vreden vseh žrtv. Samo pomislite, kaj bo Rusija, ko se bodo vse te žrtve spremenile v socialistično brezrazredno družbo!

Toda pričakovati, da bodo desperatni, lačni milijoni delavcev in ljudi srednjega razreda delili to navdušenje za žrtve, je naivno. Mnogo teh milijonov je povsem pripravljeno, da tem čudovitim Rusom pojejo slavošpeve za njih žrtvovanje za veliki ideal, toda sami zase zahtevajo nekaj prav sedaj. "Izkušnje nemških delavcev, ki so šli v Rusijo delati in so se vrnili z informacijami o izredno nizkim življenjskim standardom tam, so tudi učinkovale v utrjenju konservativizma med boljše plačanimi delavci," pravi zopet profesor Hoover (str. 47). To je bilo vse, kar so nudili nemški komunisti.

(Dalje prihodnjič.)

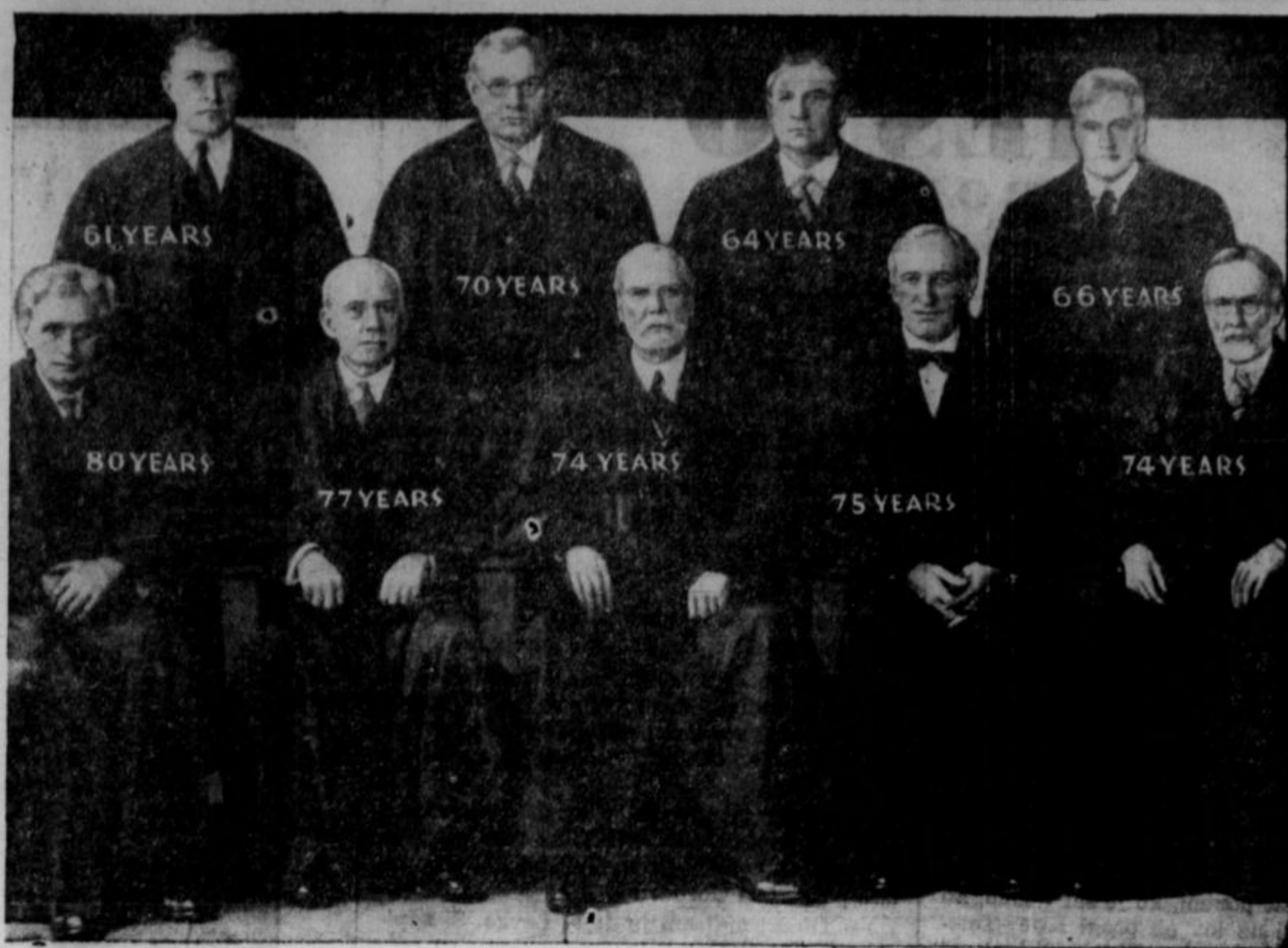
Španski fašisti "zmagujejo" edino s pomočjo Nemčije in Italije

(Nadaljevanje s 1. strani.)

lojalisti odprli ogenj v svojo obrambo, bi morali najprej postreliti, kar jim je najdražje — svoje žene in otroke, in šele ko bi padli ti, bi lahko pokosili tudi fašiste. Tako pa se je dogodilo, da so žene in otroci vseeno padli, in lojalisti v svojih trendih, ker se slednjim upira zversko klanje, "krščanskim" fašistom in njihovim pomočnikom pa je klanje zabavalo. Opravičujejo ga z izgovorom, da se bore proti hudičevemu "boljševizmu".

Poslajte Ameriki družinski koledar tudi svojcem v starem kraju. Razveselili jih boste!

STARI SODNIKI, STARA USTAVA IN ZASTARAN KONGRES

Predsednik Roosevelt je s sedanjim vrhovnim sodiščem zelo nezadovoljen, ker mu razveljavlja "new deal" še predno se prične dobro uveljavljati. Zato predsednik predlaga kongresu reformiranje vrhovnega sodišča. Roosevelt meni, da so mladi sodniki boljše, kakor starine, zato želi, da se priglasi za pokojnino vsak član vrhovnega sodišča čim dopolni 70. leto. Vsak vrhovni sodnik, ki se upokoji, je bil že prej upravičen do enake plače, kakor jo je prejemal v službi. Valje temu vztrajajo v nji, in Roosevelt je mnenja, da to ni prav, ker so trudni in zavlačujejo važne rešitve tedne in mesece, dočim bi bilo v korist dežele, da se take zadeve izravna čimprej. Na sliki so člani sedanjega vrhovnega sodišča in na vsakem je označena starost. V prednji vrsti od leve na desno so: L. D. Brandeis, star 80 let; Willis Van Devanter, star 77 let; Charles Edward Hughes, 74 let; J. C. Reynolds, 75 let; George Southernland, 74 let. — V vrhni vrsti so: Owen J. Roberts, star 61 let; Pierce Butler, 70 let; Harlan F. Stone, 64 let, in Benjamin Cardozo, 66 let. — Napaka v kampanji za reformiranje vrhovnega sodišča je v tem, da se poudarja starost, ne pa prepričanje sodnikov. To stanje se ne spremeni vse dotlej, dokler kongres ne sprejme socialističnega predloga za spremembo ustave, ki določa, da se vrhovno sodišče ne sme umešavati v socialno zakonodajo v namenu, da jo razveljavlja, kakor je bilo to v običaju dozdaj.

Zbiranje podatkov za "Narodni adresar" se zaključuje

Iz New Yorka poročajo, da se zbiranje podatkov za knjigo "Narodni adresar", ki jo urejuje Ivan Mladineo, zaključuje. Kdor še ni poslal raznih podatkov, za katere je bil vprašan, naj to stori vsaj do 30. aprila, kajti pripravljanje bo po tem datumu zaključeno in knjiga bo šla v tisk ko hitro bo urejena. Vsebovala bo podatke o družinah, o poklicih naših ljudi, centralah, trgovinah, podjetjih itd., kakor naznanja njen urednik.

Očitno je, da če mu bo mogoče zbrati vse te podatke, bo to res knjiga, ki bo vredna več, kot pa ji bo cena, pa naj bo že kakršnakoli.

Ivan Mladineo je eden najboljših, lahko rečemo, najboljši statističar, kar jih premorejo Jugoslovani v Zed. državah. Ako bo "Narodni adresar" to, kar izdajatelj obeta, potem si bo Ivan Mladineo ta svoj sloves utrdil za zmerom. Ampak dela sam nikakor ne bi zmoget. Zato apelira, da pošljete podatke o svojem društvu, o svojih poklicih, o kulturnem delu v naselbini itd. Vse bo priobčeno v skrajšani obliki — sama dejstva, kakor oznanja apel za sodelovanje, razposlan pred par tedni. Podatke in drugo, kar se tiče te knjige, naslovite: Narodni Adresar, 156 Fifth Avenue, New York City.

Odhod povzroča vrzel

Vandling, Pa. — Kakor znano, je meseca junija m. l. odptoval od tu ter se stalno naselil v Chicagu Anton Zaic z družino vred, ker je bil izvoljen za pomožnega tajnika S. P. Z. Njegova soproga Jennie je bila večletna tajnica kluba št. 10 JSZ, Tony pa je bil zapisnikar in zastopnik Proletarca obenem. Oba sta neumorno delala za delavski pokret, zakar se jima v imenu našega kluba iskreno zahvaljujem! Vse, kar sta storila za klub in gibanje, sta storila brezplačno, z zavestjo, da sta delala za dobro delavsko stvar, kakor delajo vsi oni, ki se zavedajo, da delajo za boljši obstoj človeške družbe Klub št. 10 JSZ je z njima zgubil dva nenadomestljiva člana. Vsed tega ju vsi zelo pogrešamo.

Dne 26. jan., baš ko sem bil pri kosilu, me je presenetil s svojim obiskom mladi Joseph Drašler, ki mi je na vprašanje, kaj mi ima novega povedati, naznanil s svojim smehljajem,

da je prišel po slovo. Ne da bi kaj vedel, sem v presenečenju dejal, dali gre tudi on v Chicagu. Odgovoril je, da gre, kajti pri Proletarcu potrebujejo pomožnega upravnika. Mlademu Jožetu čestitam in želim mu obilo uspeha. Jože in gori omenjena Jennie, Zajčeva soproga, sta brat in sestra in prihajata iz ugledne in poštene Drašlerjeve družine. Njun oče, Anton Drašler, je bil pred več leti zastopnik Proletarca. Ni je družine, da bi bila vsa tako vzorno naprednega mišljenja kakor je baš Drašlerjeva, zakar gre vsa čast staršem in otrokom!

Rojaki v nai naselbini, pristopajte v delavske vrste in pomagajte zamašiti vrzel v klubu št. 10 JSZ! Ni nas dosti, štejemo pa kljub temu!

Joseph Čebular.

Delavski shod 19. feb.

V petek 19. feb. ob 8. zvečer bo v Ashland avditoriju na Ashland in Van Buren delavski shod, na katerem bodo nastopili štirje govorniki raznih delavskih unij in pa člani soc. stranke. Prva bo govorila Genora Johnson, voditeljica ženske brigade, ki je pomagala avtnim stavkarjem v Flintu, drugi govornik bo B. J. Widdick, urednik glasila kavčarskih delavcev in vodja akronske stavke, tretji govornik bo Vincent R. Dunn, organizator unije voznikov v Minneapolisu in četrti govornik bo Fr. Trager, delavski organizator in tajnik soc. stranke. Shodu bo predsedoval Arthur McDowell, tajnik soc. stranke za okraj Cook. Vstopnina bo 25c. Shod se vrši pod avspicijo lokalne soc. stranke. Glavni predmet bo: Pomen CIO, A. D. F., stavka avtnih delavcev in drugih ter pomen in metoda sedežih stavk.

Roosevelt reformira sodišča

Predsednik Roosevelt je pretekli teden v posebni poslanici priporočil zveznemu kongresu, naj sprejme njegov načrt reformiranja sodišč, od vrhovnega do najnižjega. Najbolj je seveda prizadeto vrhovno sodišče, v katerem sedi 'deveterica starčkov', katera je v prvem Rooseveltovem trminu precej nagajala njegovemu "new dealu". Burbonska opozicija je znova zavpila, da Roosevelt hoče res postati diktator. Burboncem je vsaka krparija preradikalna.

Proletarec je list, ki je vreden da ga čitate.

Kam se obrnejo naciji z novo provokacijo?

Na gornje vprašanje je skoro soglasno mnenje, da ima Hitler v mislih osvojitve mesta Danzig (Gdansk), ki je glavni izhod velike poljske države iz zaledja na morje. Hitler si to velevažno lukso laško vsak hip osvoji, toda boji se, da bi s tem pogljal Poljake v naročje Sovjetske Unije, zato rajše vztraja pri "žalitvi", dokler ne pride prilika, da se "maščuje". Izvor vsega tega pa je kajpada versailška mirovna pogodba, ki je naložila Nemčiji ne samo ogromno breme vojnih odškodnin, ampak tudi pečat sramote. Hitler se baha, da le on je imel pogum, da se je "pečata sramote" otrese.

Francoski desničarji in ljudska fronta

Desničarji in kapitalisti pravijo, da so ljudske fronte zarat proti redu. V praksi pa prav desničarji tvorijo fronte proti socializmu. Tak primer imamo v francoskem volilnem okrožju La Palice. Za odstopivšega socialističnega poslanca so bile nadomestne volitve in vsa desničarska buržuazija je glasovala za radikale, da s tem prepreči izvolitev socialističnega kandidata, kar se ji je posrečilo. Radikalec je dobil 11.660 glasov, socialistični kandidat pa 10.049. Politika desničarskega razkrajanja ljudske fronte pa s tem ni dosegla uspeha, ker so radikali v ljudski fronti in je socialistična stranka itak po glavnih volitvah dosegla v več okrajih pozitivne volilne uspehe. — D. P.

FENCL'S

RESTAVRACIJA IN KAVARNA

2609 So. Lawndale Ave. Chicago, Ill.

Tel. Crawford 1384

Fristna in okasna domača jedila. Cene zmerno. Postrežba točna.

ZA LICNE TISKOVINE VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH SE VEDNO OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO

Adria Printing Co.

1838 N. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.

Tel. Lincoln 4700

PROLETAREC SE TISKA PRI NAS.

Socialisti na Finskem najjačja stranka

Iz vseh volilnih bojev v prošlem in v tem letu so izšli socialisti na Finskem kot najjačja stranka, dasi so stranke opozicije ostale v večini. Socialistični kandidat za predsednika Tanner je dobil blizu 350.000 glasov, toda konservativne skupine so dobile večino. Fašisti (patriotična liga) so dobili samo nekaj nad 74.000 glasov. Dasi je finska socialistična stranka pri prošlih predsedniških volitvah napredovala za mnogo tisoč glasov, so se volilni možje buržvaznih in agrarnih strank združili in izvolili konservativnega kandidata. Socialisti ostanejo vodilna in največja opozicijska stranka v državi.

Socialist se ne spozna po besedah, ampak po delu in v zvestobi do svojega gibanja.

Dr. John J. Zavertnik

PHYSICIAN AND SURGEON

OFFICE HOURS:

At 3724 W. 26th Street

1:30—3:30; 6:30—8:30 Daily

Tel. Crawford 2212

At 1858 W. Cermak Rd.

4:30—6:00 p. m. Daily

Tel. Canal 1100

Wednesday and Sunday by

appointments only

Residence Tel.: Crawford 8440

If no answer — Call

Austin 5700

PRISTOPAJTE K

SLOVENSKI NARODNI PODPORNi JEDNOTI

NAROČITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Stane za celo leto \$6.00,

pol leta \$3.00

Ustanavljajte nova društva. Deset članov(ice) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:

2657 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.

Dnevno do 6. marca. Vsakdo dobrodošel

PRIDITE NA PEOPLES GAS COOKING CARNIVAL

Peoples Gas Building, Michigan Avenue at Adams Street

Pričetek 23. februarja. Udeležite se kuharskega karnivala; 10 dni zanimivosti, katere morate videti, vstevši mlado Barbaro Jenkins, ki bo predstavljala svoje kuharske zmožnosti do 27. februarja. Uverila vas bo, da celo otrok lahko kuha kot odrasčeni kuharski izvedenec.

Oglejte si veliko zbirko NOVIH 1937 PLINSKIH PEČI.

Barbara Jenkins

šestletna deklica, ki kuha kot izvedenka z 1937 avtomatično plinsko pečjo.

DOBITE PLINSKO PEČ!

Udeležite se karnivala in pristopite v kontest! Pet krasnih plinskih peči, vsaka vredna \$100, bo oddanih kot darila.

Program za karnival v Peoples Gas trgovinah

MODERN COOKERY. CONSTANT HOT WATER. SILENT REFRIGERATION. GAS HEATING. THE PEOPLES GAS LIGHT AND COKE COMPANY. PHONE WABASH 4000

ANGELO CERKVENIK:

"DVOJNIK"

ZGODBA VOJNEGA UJETNIKA

Nadaljevanje.)

O... stoletna stopa za njim... Komaj, komaj se je krotil, da ni preskočil kar po tri stopnice. Pred vhomom na peron je obsal. Portir ni nikogar pustil na peron. Pred vhomom se je trola na sto in sto ljudi.

— Vojaki na desno! Na desno je vohed za vojake!

Zdelo se mu je, da so mu prav vsi živci otrpeli.

Kakšna sreča! Bilo je toliko vojakov, da se je človek prav lahko skrtil.

Odlaglo mu je.

Zrnil se je na nasprotno stran. Kaj je pametneje, je preudarjal, poskušati priti na vrsto takoj ali počakati do konca, ko se bo bolj mudilo ter bo kontrola pri vohodu na peron bolj površna? Bil je nestrpen do skrajnosti. Grizel si je nohte, tepetal je z nogami, hodil je sem ter tja.

Kaj pri hudcu delajo tako dolgo? Pri vsakem vojaku traja procedura vso večnost. Kako vsakogar pregledujejo! Nekaj vpisujejo. Neko knjigo odpirajo ter brskajo po njej. Nemara imajo celo tisto knjigo s slikami. Vzel je iz žepa robcet ter si obrisal pot.

— V takšnem mrazu, pa se tako potite! mu je rekel nekdo.

— Nervozen sem! mu je skušal Berenini pojasniti.

Naposled se je približal k vratom. Ni mogel več strpeti. Naj ga rajši pri priči postavijo k zidu!

Prerinil se je k vohodu.

— Papirje!

— Izvolite, gospod major!

— Saj govorite kakor civilist! se je zadr. major. Kakšen hudičev "izvolite"?

Berenini je molčal.

— Seveda, gospod nadlovec gre za tri mesece na dopust, pa misli, da je že v civilu! Evo vam, vaši papirji!

Da mu je nazaj objavo.

— Poslušno se zahvaljujem, gospod major!

— Abtreten! Vorwärts! Ne utegnemo izgubljati časa!

Bil je izčrpan do skrajnosti. Moral se je nasloniti ob prvi železniški voz.

— Kateri vlak gre v Prerov, gospod sprevodnik?

— Hitro, hitro, vstopite v ta vlak! Vsak trenutek se bo oddejal.

Sprevednik ga je potisnil v vagon. Bilo je vse zasedeno.

Na hodnikih je stalo polno nahrbtnikov in kovčegov — malone do stropa visoko. Okna so bila zabita z deskami.

Vlak se je začel premikati.

— Tako sem utrujen! je potožil sprevodniku. Ali mi ne bi preskrbeli kakšnega skromnega sedeža? Izvolite!

Ponudil mu je dvajsetkronski bankovec.

— Hvala! gospod nadlovec! Sedite tukaj zgoraj!

Prepustil mu je svoj prostor, obložen z mehko žimnico. Zavil se je v debelo ponjavo.

Kmalu je zaspal. Sele tik pred Prerovom se je prebudil. Naglo je vzel svoje stvari ter presedel v olovskega vlaka, ki je bil skoraj prazen. V Olomucu je moral zopet prestopiti v vlak za Sternberg, kamor je dospel opoldne.

Neki sopotnik ga je silil, naj se ustavi v Sternbergu, pa ni hotel. Bilo je mrzlo. Naletaval je sneg. Oprtil si je nahrbtnik, vzel v roke prtljago ter jo mahnil proti Lužicam.

Sel je mimo potočka. Daleč proti jugu se je razprostirala nepregledna ravnina, proti se-

veru pa nizko gričevje, poraščeno z gozdovi. Veter je rezal v nos in ušesa ter zaganjal ostre snežinke v premrzla lica in v oči.

Pot je bila dolga.

Nikjer ni srečal ne žive duše. Veter je iz daljave prinašal pasji lajež. Po štiridesetih minutah hoda je prispel v Lužice.

V prvi hiši je vprašal:

— Kje je Schacherjevo posastvo?

— Še četrte ure hoda. Vidi-te, tam pod gričem, ki je obratčen z borovcem, je graščina.

Najlepša hvala!

Mahnil jo je kar potez.

Pokrajina je bila prelepa.

Na severu so se razprostirali posneženi gozdovi, na jugu morje snega.

Oč grajskih vratih je obstal.

V vrata se je zaganjal kuštrav bernardinec. Lajal je na vse pretege.

Kmalu je prišla odpirat služkinja. Skozi lepo urejen park je šel v dvorec.

V čakalnici ga je sprejela Schacherjeva gospa. Ze priletela, osivela, izredno ljubezniva gospa.

— Gospod Berenini, ali ne?

— Berenini, gospa. Priklonil se je.

— Kako da niste brzojavili? Prišli bi bili s sanmi na postajo. Močno ste se utrudili, ali ne?

— Nasprotno, gospa. Ta sprehod po mrzli burji mi je komaj malce pomiril živce.

— Ali ne bi malo sedli?

— Rad bi se najprej umil in preoblekel.

— Takoj!

Gospa je pozvonila. Služkinja je vstopila in se priklonila.

— Pokažite gosp. Schmiedingerju sobo, ki smo mu jo pripravili. Prenesite tudi prtljago v sobo.

— Hvala lepa, gospa! se je priklonil Berenini.

— Ob petih je pri nas obed. Upam, da boste z nami obedovali, Marica, ti pa prinesi gospodu južino.

Soba je bila zelo prostorna in visoka. Postelja in vse pohištvo je bilo iz težkega hrastovega lesa. Dolge žametaste zavese so dnevno svetlobo prijetno zasenčevale z rdečo pastelno tancico.

Služkinja je zakurila peč.

— Ali želite morebiti še kaj? ga je vprašala.

— Prosil bi za toplo vodo.

— Takoj! V bodoče pa izvolite kar naročiti, bom zakurila vedno pravočasno kopalnico.

Berenini se je obril, okopal in preoblekel v civilno obleko.

Sedel je k oknu ter gledal v snežni metež, ki je postajal vedno močnejši. Prav tako močno je snežilo kakor v tisti noči, ko je bil ušel iz trentinske bolnišnice. Misli je na čudna pota, ki jih je moral doslej hoditi, bal se je tisočih možnosti in naključij, ki bi ga utegnile izročiti vojaški oblasti. Bil je prenasiten skrivanja, izmikavanja, bežanja, laganja. Njegovi živci so bili preslabi, da bi mogel predolgo vztrajati. O, če ne bi bilo Hele! Bilo bi mu prav vseeno. Da bi moral vztrajati že zaradi boja proti vojnemu nesmislu proti mesarjenju in trpinčenju ljudi?

Ali je to smiselno? Ali je voh-če mogoče človeka poboljšati? Ali se je človek v poslednjih dveh ali treh tisočletjih sploh kaj poboljšal? Ali ni bil pred tremi, štirimi tisočletji prav

Se nekaj o mladem možu in še mlajši nevesti

Ze v prošli številki smo imeli sliko devetletne neveste Eunice Johnson, na tej pa je poleg nje tudi njen 22 letni mož Charles Johnson. Njun dom je v Sneedville, Tennessee.

takšna zver, kakršna je danes?

Hela mu je ugovarjala. Nikdar ne bo pozabil njenih besed:

— Italijani ste res čudno ljudstvo. Nobene vere, nobene ga upanja, samo poželjenje po življenju, čutnem do skrajnosti, vam je vsebina in smisel vsega obstoječega. Če bi prišel kdo ter bi vam obljubil lepa dekleta, vino, petje, ples, rajanje, maškarade — bi padli pred njim na kolena. Panem et circenses!

(Dalje prihodnjč.)

Predavanje, volitve itd. v klubu št. 1 JSZ

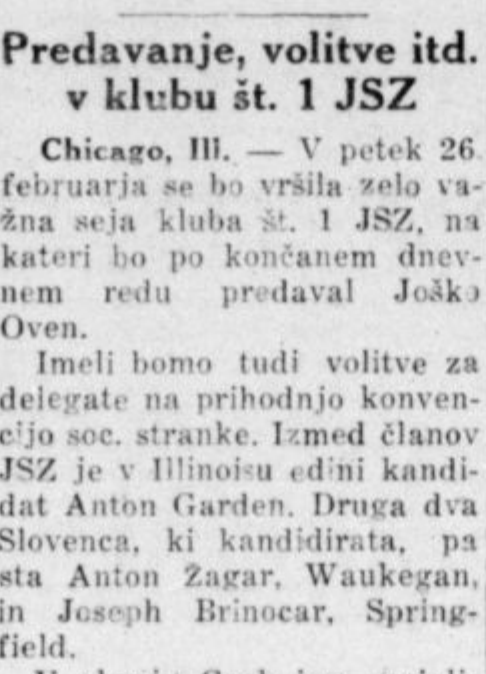
Chicago, Ill. — V petek 26. februarja se bo vršila zelo važna seja kluba št. 1 JSZ, na kateri bo po končanem dnevnem redu predaval Joško Oven.

Imeli bomo tudi volitve za delegate na prihodnjo konvencijo soc. stranke. Izmed članov JSZ je v Illinoisu edini kandidat Anton Garder. Druga dva Slovence, ki kandidirata, pa sta Anton Zagar, Waukegan, in Joseph Brinocar, Springfield.

V okraju Cook ima socialistična stranka 15 kandidatov. Tistih 6, ki prejmejo največ glasov, bo izvoljenih. Vsi naši člani imajo pravico glasovati za kandidate, ki jih imajo o-stali okraji države Illinois. Šest v okraju Cook in trije v drugih okrajih, ki prejmejo največ glasov, bodo izvoljeni. Kot že omenjeno, sta dva izmed kandidatov v ostalih okrajih naša rojaka — Anton Zagar in Joseph Brinocar. Oba sta člana angleških klubov.

Na prihodnji seji kluba bo

Razstava pri Peoples Gas Light and Coke kompaniji

Chicago. — Elizabeth Jager, ki je pridržena kuhinjskemu oddelku The Peoples Gas Light and Coke Co., bo pripravljala domača jugoslovanska jedila v Peoples Gas Buildingu, Michigan in Adams, od 23. feb. do 6. marca na posebni razstavi te družbe. Izvajal se bo zanimiv program. Na 1. marca bo "International Day" in poseben jugoslovanski program. Vstopnina prosta.

poročal o stanju financ in o naših aktivnostih po mnogih mesecih spet sedanji tajnik Justin Zajc, čuli bomo o pripravah za predstavo in ostali del sporeda, ki ga bomo imeli v korist "Proletarca" v nedeljo 28. februarja v dvorani SNPJ, in reševane bodo razne druge zadeve.

Člane in članice prosimo, da naj pridejo točno ob določenem času, kar pomeni ob 8. zvečer, zato da nam bo ostalo dovolj časa za Ovnovo predavanje in diskuzijo.

Naj še omenimo, da želi socialistična stranka dobiti podatke o svojih članih. Vprašanja so na glasovnici, ki jo omenjamo gori, in vključujejo: Ali ste član unije? Ali ste član delavske podporne organizacije? Ali ste član organizacije brezposelnih? Ali ste naročnik katkega socialističnega časopisa? V kakšnem obratu ste uspešni? Koliko časa ste v socialistični stranki?

Torej pridite na prihodnjo sejo gotovo in privedite s sabo znanje, da pristopijo v klub. Po predavanju in razpravi bomo postreženi s sandviči in rujno kapljico. — P. O.

Poročilo s potovanja za Proletarca

Hermine, Pa. — Ko sem se pred par tedni nahajal v Librariju, me je rojakinja Hrovat, naročnica Proletarca, opozorila, da ji je dejal Jacob Baloh, ko je bila na pogrebu prijateljice D. Bianca v Vestaburgu, da tja le malokdaj pride kakšen zastopnik Proletarca ali Prosvete, medtem ko v drugih naselbinah konkurirajo med seboj gleed tega. V sled te- ga sem se odpravil v dotični kraj.

V bližini okrog Brownsvilla kakor je razvidno iz imenik SNPJ, je precej enotnih društev.

Omenjene naselbine sem obiskal v dneh od 2. do 6. febr. in uspeh je bil dokaj povoljen. Prodral sem 20 Družinskih koledarjev, 3 garniture knjig C. D. in dobil 9 naročnikov Proletarca in Prosvete. Na roko mi je šel pri tem delu Jack Baloh in njegova soproga ter Karlovšek. V sled neugodnega vremena ni bilo mogoče obiskati vsel naselbin.

Naselbina Vestaburg je po polnoma pod kontrolo premo-garskih kompanij: pošta, pridaalna in okrog osemsto hiš velikih in malih. V rovu del-nad 100 rudarjev. Vozički al-kare za prevoz so tako velike da je v vsaki prostora za par bečlarjev. Menda so nekateri kar sedem čevljev široke ir premoza tehtajo od 4 do 5 torvsaka. Rudarji se vsled tega menjavajo pogosto. Ko vidijo kako je z delom, se ustrašijo velikih kar in mnogi niti ne pričnejo z delom, pa odidejo. Stanovanja so prilično čedna le da nimajo pred njimi nobe-

nih hodnikov, vsled česar je v deževnem vremenu kaj težko gospodinjam, da bi obdržale svoje kuhinje čiste. Ko sem bil tam, so po ceilih razvažali nek rdeči pepel, kar bo menda olajšalo hojo po b.atu. Nekatere hiše imajo vodo, druge pa ne, pa tudi elektrike ni povsod. Nekateri imajo samo plin.

Iz te naselbine odvažajo pre-mog po reki. Ker pa je zadnji čas reka precej narastla in n. b. la plovna, so rudarji ostal par tednov doma. Kadar reka zamrzne, tudi ne morejo po ni prevažati premoga. Primore prevažajo po reki zato, ker je ceneje kot po železnici. V okli- ci so pa tudi rovi, iz katerih nakladajo premor v kare.

Proletarec ima v tej naselbi- ni malo naročnikov, dobro pa bi bilo, da se bi več rojakov nanj naročilo. Zato se pr. poro-čam za bodoče, da mi bodo šl na roko na mojem prihodnjem obisku, ali na komu drugemu.

Tajnik Pogorelec mi je pi- sal, kaj je z nami, ali smo na agitaciji ali je kaj drugega na robe, če kateri odpove list. Podpisani ne more sam dati pravega odgovora. Kadar n- dela, se izgovarjajo naročniki da je kriza in da ni denarja kadar pa delajo, rečejo, da ni- malo časa, da bi čitali, in pa oči jim pešajo, za očala, ako hočeš dobra, pa zahtevajo vi- soko ceno, poleg tega pa so slabe plače, draginja itd. Da draginja je in bo, dokler bomo delali za profit male skupine ljudi. Zato se pa naročite na Proletarca, ki orje ledino in kaže pravo pot, po kateri se pride do rešitve in odprave profitnega sistema. To bo pri- šlo prej ali slej. Ampak če ne bomo organizirani v močni de- lavski stranki, bomo še čakali in čakali bodo tudi naši otroci. Taka stranka ne bo padla kar iz neba. Torej se so nam potre- bni Proletarec, Prosveta in drugi delavski listi v raznih jezikih. — Anton Zornik.

Unija uslužbencev S. N. P. J. priredi veselico

Chicago, Ill. — Pisarniški u- službenci v glavnem uradu S. N. P. J. in upravnitvu "Pro- svete", ki so organizirani v uniji "Stenographers, Typist, Bookkeepers and Assistant Union", prirede svojo prvo ve- selico v soboto 20. februarja zvečer v dvorani SNPJ. Vstop- nina je samo 25c. Kar bo pre- bitka, bo porabljen v korist aktivnosti te unije.

Vinko Ločniškar.

Rdeči sokolički kluba št. 1 JSZ

Cicero, Ill. — Dne 30. jan. sem se udeležila sestanka Rde- čih sokoličev v Slovenskem de- lavskem centru. Odkar je di- rektorica Frances Rak odpoto- vala v Penno, vodi seje Anne Beniger sama. Udeležba je bi- la dobra in seja zanimiva. Ze- lela bi da se vsak član in član- ica kluba št. 1 JSZ o priliki udeleži njih sej, tako tudi so- mišljeniki in prijatelji. Zanimi- vo je poslušati naše Sokoliče, kako se zanimajo za sodobne dogodke v delavskem svetu in o njih razpravljajo. Govorili so o Španiji, kar je kdo čital ali slišal o veliki avtni stavki pri General Motors, o Mooneyjevi obravnavi, ki je še posebno za- nimala Babija Skavicha, kajti on želi, da bo prihodnja Moon- eyjeva obravnava prišla pred vrhovno sodišče, kjer se bo končno vendarle izkazalo, da on ni bil kriv bombnega nap- da v San Franciscu, temveč da je bil povsem žrtev razredne justice in omrežja, ter da ta- ko po dolgih dvajset letih dobi svobodo. O vseh teh stvareh seveda diskuzirajo s pomočjo njihove učiteljice, ki jim razla- ga in pomaga k pravilnemu razumevanju. Na isti seji je bil kot predavatelj Donald J. Lo- trich, ki je govoril o pomenu njihove organizacije, ter po- udarjal, da vztrajajo in se raz- vijajo v zavedne delavce ko dorastejo.

Zadnjo soboto 13. feb. zve- čer s Sokoliči imeli svojo za- bavo ali "council fire" v spo- min svoje druge obletnice, od- kar obstojajo pod imenom Tom Mooney Flight. Zabavali so se izobno. — Kristina Turpin.

OUR FALCON CORNER

February the twenty-third, just two years ago on this date the Red Falcon-Tom Mooney Flight Three was organized. Two whole years of educating and interesting work done by the Red Falcons. In these two years the Falcons have cooperated and "stuck" together in every way and have met and made life-long friends at their meetings. To cele- brate this event, the Falcons held a Council Fire at the Slovene Labor Center on February the thirteenth. We all hope that the coming year will be more prosperous and interest- ing for the Falcons.

What the Falcons have done in two years: The Falcons went on trips to the Field Museum, Rosen- vald Museum of Science and Indus- try, and to Clarendon Hills... They held a Welcome Roast at Thaters Woods... An exhibit was held at the Unemployed Club Headquarters. They helped present programs for two May Days... "Razgledni M- klavz", "Bratje Miklavz", and "Co- operative Commonwealth" were pre- sented for the SNPJ Federation Christmas Parties... "When We Grow up" was presented for Proletar- ces Thirtieth Anniversary Pro- gram... Mass recitation entitled "The First of May", "Solidarity", and "We are the Builders" were pre- sented at various programs... Com- mades Oscar Godina, John Rak, and Donald Lotrich have addressed the meetings at different times... A talk was also given by Comrade Sam Schwimer, National Secretary of the Red Falcon Movement... They also helped with the First Annual Labor Spring Festival Program and the Twenty-Fifth Anniversary Program of J. S. F.

Hats off to the Charter Members of our Red Falcon Flight! They are Elaine Turpin, Helen Dresnar, Robert Skavich, Mitzi Owen, Helen Pav- lin, Ernest Dresnar and Irene Svet- lik.

Here is a letter received by Ernest Dresnar from a Red Falcon in Am- sterdam, Holland.

Dear Ernest,

I received your letter two weeks ago and was glad to receive a letter from you again. How is it with you, Ernest? This month it is one year ago that we started to write. I hope that we will write still more and that we will see each other either in America or in Amsterdam.

Our Red Falcon newspaper is printed each month regularly but it seems to be that the R. F. Falcons here are greater than in America. I made a little card and I hope that you will keep it. Did you keep all my letters? I keep all your letters. In the Dutch newspapers we read every evening about the flood of the Miss- issippi and the Ohio Rivers. I hope that there is in Chicago not so much water as in the Mississippi Valley and that the water will soon fall.

Dear Ernest, I don't know what else to write so I will stop.

Friendship! — J. Solomons.

In our next column, we will tell you all about our Council Fire, so don't forget to read it.

Here is a letter from a Waukegan Falcon:

The Waukegan Red Falcons have been quite active these last few weeks. We have elected new officers. The officers are:

President—Margaret Solmon, Vice President—Lorraine Miller, Sec- etary—Emily Moeck, Treasurer—Eva Simsic.

We hope to initiate them in the near future. A masquerade party was held on the sixth of February at the Slovene National Home. We, the Falcons, dressed up as sit-down strikers. We received the first award, ten dollars, of which we are very proud. Our treasury is becoming larger by leaps and bounds. We have now in the treasury approximately forty dollars. We are getting ready to buy uniforms for all the members.

A bunco and card party will be held at the Slovene National Home on March 20 at 8:00 P. M. which will be sponsored by the Socialist Party. The Falcons have helped make tickets for the party.

Friendship! — Lorraine Miller.

Falcon Editors.

Aktivnosti "Zarje" in kluba št. 27 JSZ

Cleveland, O. — Da obdrži- mo naše aktivnosti na kulturnem in političnem polju, smo se odločili pri soc. "Zarji" in klubu št. 27 JSZ, da pogosteje prirejamo razne sestanke in zabave, ki nam bodo dale več življenja in smisla za nadaljno delo. Zbor "Zarja" priredi v soboto dne 20. feb. ob 8. zve- čer v Sokolski dvorani SND na St. Clairju "prosvetni večer" s prosto zabavo za vse člane pevskega zbora in mladinskega odseka soc. kluba ter kluba- bove člane sploh. Vabljeni so tudi vsi prijatelji in simpatiz- čarji "Zarje", da nas obiščejo in se v našem krogu skupno zabavajo.

Na programu bo več zanimi- vih točk. Nastopili bodo naši turojeni mladeniči, dalje oktet, kvartet, duet itd. Nadalje bodo nastopili tudi govorniki in podane bodo recitacije. Za ples bo igrala Barbičeva har- monika. To vse bo popolnoma brez vsake vstopnine.

Dne 2. maja se bo pa vršila prvomajska proslava s koncer- tom pod avspicijo našega kluba in Zarje v avditoriju SND, na katero pride tudi govornik, kakor je to pač navada za mednarodni delavski praznik.

Na 20. junija priredita Zar- ja in klub skupni piknik na Pintarjevi farmi. (Upamo, da bo dotični dan lepo vreme.)

Zelimo, da nas naši prijate- lji in simpatizirarji obiščejo na vseh teh prireditvah, da nam s

tem omogočijo nadaljnje delo, ki je v korist nam vsem. Denar, ki ga dobimo na priredit- vah, prispevamo za vzdrževanje organizacij in v druge de- lavcem koristne namene.

J. Krebel.

Zahvala za uspešno sodelovanje

West Allis, Wis. — Klub št. 180 JSZ se iskreno zahvaljuje vsem, ki so se udeležili njego- ve zabave in vsem, ki so na ka- kršenkoli način pomagali, da je bila zabava tako uspešna. Kra- ljeva dvorana je bila nabito polna. Pripravljalni odbor se je trudil, da ustreže vsem in če je kdo bil prezrt, naj oprostí. Lepa hvala številni udeležbi od strani društev Venera št. 192 SNPJ, Jolly Allis št. 686 SNPJ in št. 104 SNPJ. Navzo- čih je bilo tudi lepo število an- gleških sodrugov. Dobro smo si zapomnili vse, ki simpatizirajo in pomagajo delavstvu kor- istni organizaciji. Ob priliki vrnemo.

Za klub št. 180 JSZ:

Mary Musich.

Volitve delegatov soc.

Volitve delegatov za izredno konvencijo soc. stranke, ki se bo vršila v Chicagu dne 26. marca, so se pričele in se kon- čajo 9. marca. Rezultat volitev vseh klubov mora biti v stran- kinem uradu najkasneje do 10. marca. Pravico do volitve ima- jo vsi dobrostoječi člani, to je vsi oni, ki imajo plačane svoje prispevke za mesec januar.

BARETINCIC & SON

Tel. 1475
POGREBNI ZAVOD

424 Broad Street
JOHNSTOWN, PA.

Milwaukee Leader

Največji ameriški socialistični dnevnik. — Naročnina: \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za tri mesece.

Naslov: 540 W. Jackson Ave.
MILWAUKEE, WIS.

PARK VIEW WET WASH LAUNDRY CO.

FRANK GRILL, predsednik

1727-1731 W. 21st STREET CHICAGO, ILL.

PRVA SLOVENSKA PRALNICA V CHICAGO

Naši vozniki pobirajo perilo na vsem mestu, Cicero in Berwynu in dovažajo čistega na dom

TOČNA POSTREŽBA **DELO JAMCENO**

Telefon: CANAL 7172-7173

Želodčno zdravilo iskreno priporočeno

TRINER'S ELIXIR OF BITTER WINE

Ne bodite
sužnji
neprebavnosti

—NAROČITE SI PROSTI VZOREC—
Triner's Bitter Wine Co.
544 S. Wells St., Chicago, Ill.
Pošljite mi brezplačni vzorec.
Ime
Naslov

Yes, Brother, It's Legal

Our sympathies are with workers in all their struggles to advance their interests; and for this there can be no better reason than that our own fate must be determined by labor's success or failure. However, sympathy has not blinded us to the fact that too many workers are behaving like slapped children at a time when they should be acting like mature, reasoning men and women.

What we have in mind right now is the pained surprise with which far too many workers react whenever there is a demonstration of the fact that the laws of the land invariably favor owners and bear down heavily upon those who are forced to sell their labor power.

We see it when sheriffs mobilize deputies to oppose pickets and protect strikebreakers. We see it on a gigantic scale in the injunction which was handed down against General Motors sit-down strikers.

Brother, don't you think it's time you realized that the things which are being done to you are legal?

The law gives the owning class their power to control the means whereby the entire nation lives. The law permits a master class to compel you to produce much and accept

An Epitaph

To be the son of a noble father who freely gave his all for the good of his kind; to be endowed with one of the keenest minds of the age; command an education that few possess and a pen that could have written immortally — that such a one should waste his life wallowing in the dismal swamp of Hearstian journalism for a paltry \$260,000 a year — that is the tragedy of Arthur Brisbane. — Oscar Ameringer in The American Guardian.

A CREED

I have to live with myself and so I want to be fit for myself to know, I want to be able, as the days go by, Always to look myself in the eye. I don't want to stand with the setting sun

And hate myself for the things I've done.

I want to go out with my head erect, I want to deserve all men's respect, I want to be able to like myself; But here in the struggle for fame and self

I don't want to look at myself and know That I'm bluster and bluff and empty show.

I never can hide myself from me, I see what others may never see, I know what others may never know—

I never can fool myself; and so Whatever happens, I want to be Self-respecting and conscious free.

—Anonymous.

DON'T MISS IT!

Branch No. 1 JSF is sponsoring a program and dance Sunday, February 28, at the SNPJ auditorium.

On the program which begins at 3 p. m. the Dramatic Club of the Slovene National Home from Waukegan will present their play, "Glavni dobitek" ("Sweepstake"), the play which went over with a "Bang" and made a "big hit" when you like comedy—and who doesn't? This play in itself will make it worthwhile for you to attend, saying nothing of the remainder of the program which is going to be varied and interesting.

To the lovers of music and dancing Johnny Kochevar's Orchestra will dish out the tantalizing rhythm in the evening while those who care to

take a twirl at the polka will be accommodated with appropriate music downstairs.

Tickets for this affair can be secured from anyone of the members of Branch No. 1, or by calling at the Proletarec office. The price is 35c in advance and 40c at the door.

The program is being sponsored for the benefit of Proletarec so, undoubtedly every member of the Branch will turn out one hundred percent bringing their friends with them. There will also be an out-of-town group coming with the caste. Everyone of Proletarec's readers in Chicago, Cicero, Berwyn and Waukegan ought to make it their duty to be present. Lets make this one big grand go-together. —J. D.

GET 'EM TO TAKE PROLETAREC

The Democratic and Republican parties are about equally divided in responsibility for recurrent depressions. They both support the robbery economic system of capitalism. The trouble with the masses of the voters is their lack of knowledge in economics, a sphere demanding general enlightenment in order to approach the problem of recurrent depressions.

Since a knowledge of Socialism makes the entire situation understandable, and since there is no other source available for the acquirement of such understanding, it would seem that intelligent people would seek to contact this source of knowledge. The searcher after truth finds what he is bent upon securing.

Too bad for our country, great masses of the people seem to be utterly lacking in incentive to search out the truth.

With a realm of knowledge right

at their door they continue to grovel in mental darkness. This condition cannot be remedied under capitalism.

Socialism provides the only way of escape from the present sordid condition of despair and hopelessness which acts as fetters upon the victims of the vicious economic system of capitalism.

Socialism points the way to a new and better social order wherein poverty shall be superseded by plenty, peace and security for the people as a whole.

Socialism will make it possible for each person to give expression to his or her prowess along the lines of individual initiative — not along the lines of the unholy profiteering system of capitalism, but in the establishing of a new economic system based fundamentally on human justice. —W. L. Baldrige.

Branch 27 Active In Campaign To Help Loyalists

The Spanish situation has been the main topic of discussion at the meetings of Branch 27 JSF and at our last meeting we decided, in addition to the rest of our donations for the Loyalists cause, to sponsor a campaign all proceeds to go to help the suffering Loyalists, women and children who are the chief sufferers.

Clothing which is one of the chief requirements is being solicited in a house-to-house canvass. Money is also being collected. So far, we have been quite successful and can look forward to some favorable results.

Our social held Saturday, Jan. 23, proved to be a success both morally and financially, therefore, the Finance Committee has been authorized to forward a part of the proceeds to the sustaining fund of Proletarec.

While on the subject of socials allow me to let you in on something. February 20, Branch No. 27, Zarja, and Sub-Branch will present to the people of Cleveland the first of a series of Cultural Evening Performances that I hope will be well received and well attended.

The program will consist of songs by Zarja, in the form of duets, quartets, etc., also skits and declamations by the Sub-Branch. Dancing will follow the program and, of course, there will be plenty to eat and drink. Time—8:00 p. m. The place—Room 1, new building of SND, and last but not least, the admission which will be FREE!!!

Andy Turkman, Member Br. 27.

The Auto Strike Settlement

By JOSEPH DRASLER

In the agreement upon which the automobile strike has been settled, it seems to me that the workers have gained at least enough to encourage the growth of unionism in all industries. The precision and efficiency of their strike has been magnificent. Their devotion and self-sacrifice is to some extent rewarded but now

lies before them the work of perfecting their union and marching forward.

The agreement establishes collective bargaining and security for the union on paper, but the workers will have to be careful so that they won't get gypped out of these things in practice.

Our comrades who work in the automobile manufacturing industry and who were in the strike heart and sole fighting for a living wage, human hours and working conditions, should send their reports and articles about their strike to Proletarec where we would be glad to publish them.

We are interested more in the reports coming from those who are employed in the auto plants and who actually know what the wage scale and the shop conditions are in their plants than we are in reports coming from outside reporters.

The following is an official editorial released by the Fisher Body Local 45, of the United Automobile Workers, and should be of interest to everyone:

"One point in our program which every youth in the country should be interested in is the demand calling for a six hour day in American industry. This is a demand to hire more men in factories as more and

more machines are admitted and fewer and fewer men are needed to produce the goods necessary. The young people coming into the world are faced with the problem of finding a job in a world that is already overcrowded with jobless men. The union is fighting to make more jobs. The only sensible solution for the problem is to cut down the hours of work, to maintain a wage that will allow an American standard of living and to prevent the economic development to raise the price of goods.

The workers must receive a much larger share of the wealth they produce. The wealth must be distributed more equally unless we are to go into another economic tailspin. This must be done very soon to prevent another depression and to prevent the tragic picture of having men produce too much while ten million men are still out of work. The only solution is to cut down hours and to employ more men. The present system of putting men out of work and putting them on relief must be considered only a temporary expedient.

Every young man in this country should do everything in his power to introduce a six hour day in all industry otherwise he will find himself looking for a job that does not exist."

IT'S A GREAT SYSTEM!

By JOHN PAINE

(Federated Press)

Automobile salesmen are forming a union.

They can win their demands any day they get ready—without leaving the job.

All they have to do is start telling prospective customers the truth, the whole truth, and nothing but the truth.

Cathedral Chime

A half million dollar chime

Is ringing a sweet ditty,

While hungry men in dirt and

slime

Are tramping through the city.

—Fania Kruger.

"We want you gentlemen of the press to understand our objectives," William A. Irvin, Steel's president, began a talk to newspapermen at the Homestead affair.

They understand all right, Mr. Irvin. The publishers try the same line on the Newspaper Guild.

An investment statistician has figured that a million U. S. babies who normally would have been born did not show up as a result of the depression.

To lose the sour with the sweet, we hope the lot include a few stool-pigeons, a couple of utility magistrates, a prosecutor who specializes in frameups, a manufacturer of "industrial munitions," and a reactionary Supreme Court justice.

Who's Calling Signals?

Gen. Goering insists that the thousands of Germans fighting for Franco in Spain are "volunteers."

While Hjalmar S-hacht, financial dictator, complains that each of them costs Berlin \$5 a day!

Cincinnati merchant tailors have decreed that the well-dressed man must have six business suits, one sport suit, one informal walking suit, one riding suit, one yachting suit, one dinner suit, one full dress, one cutaway, one host jacket, three topcoats, one overcoat and one guard cot.

O. K. by us, gentlemen! Here's to more purchasing power, higher wages, an economy of abundance, and a well-dressed America!

SHADOW-BOXING?

The Civitan Clubs, so it is reported in the press, will invite the American Federation of Labor, the American Legion, the Veterans of Foreign Wars and the Sons of the American Revolution to a conference in Washington, February 20, to plan for a fight against Communism.

The report does not say anything about a fight against Fascism.

Why? Fascism is a far greater menace than Communism. If they propose to fight against menaces, why do they avoid fighting against the most vicious menace of them all?

If they are going to confine their opposition to Communism, what methods do they intend to use in fighting it? Repressive methods? Attempts to suppress the constitutional rights of freedom of speech, press and assembly? Denunciation? The dissemination of literature to the effect that the present capitalistic social order is the best that ever happened? Appeals to that which sometimes passes for patriotism? Or what?

In case they are really sincere in wanting to fight Communism, and are not merely interested in main-

taining the dog-eat-dog profit system of capitalism, the way to go about fighting Communism is to seek to establish Socialism in this country. The Socialists want to establish it by peaceful means, and they do not believe in dictatorship and terror any more than they believe in the robber system of capitalism. To fight Communism without making a constructive effort to give this country something better, is to engage in shadow-boxing or worse. —T. M. L.

THE NUMBER OF UNEMPLOYED

Approximately 14,750,000 persons were unemployed in November, 1936, according to the fifth annual unemployment estimate of Labor Research Assn., 80 East Eleventh st., New York city. The estimated total includes 3,794,000 persons on WPA and other emergency relief jobs as reported by the United States department of labor for last November. Deducting this number from the estimated total leaves nearly 11 million jobless in the country.

The research group's previous estimate of 16,658,000 unemployed in November, 1935, included slightly over two million persons on emergency government projects. Decline in unemployment since November, 1935, amounted to nearly two million, the research association points out. Re-employment, however, was actually greater than this figure indicates because the "gainfully occupied coming of age" during the year were also absorbed in this period.

Notable decreases in unemployment were recorded in manufacturing, trade, transportation, domestic and personal service and professional service. This had the effect not only

of offsetting the annual increase in the number of gainful workers, but also of reducing considerably the total number of unemployed.

As in past years, the association bases its figures on the employment indices of the United States bureau of labor statistics and other government agencies. The group has frequently analyzed the unemployment estimate of other agencies and explained its own system in Method of Estimating Unemployment and Unemployment Estimates for 1932, 1933, 1934 and 1935, issued in July, 1936.

The association listed the unemployed in November, 1936, by industry groups, as follows: Agriculture, 1,226,000; forestry and fishing 52,000; extraction of minerals, 320,000; building, 1,902,000; manufacturing, 1,360,000; transportation and communication, 1,329,000; trade, 931,000; professional service, 631,000; domestic and personal service, 851,000; public service, 66,000; industry not specified, 449,000. To this is added the 4,634,000 "gainful workers" coming of age since 1930, and the deficiency of 1 million in its unemployment census of 1930.

Another Post Season Game

SEARCHLIGHT

By DONALD J. LOTRICH

A lot of tension was removed with the settlement of the auto strike last week. There is no question but that the people of the entire country watched the development of this vast industrial struggle with eagerness. Yes, there is no question but that all breathed a big sigh of relief when finally, an agreement was reached and signed because everywhere they had begun to feel the pinch of the auto strike. We are happy that a number of Socialists played a prominent part in the entire struggle. We hope they will continue their work and teach the victorious workers the benefits of unity, organization and power. We hope they will bring home the practical lessons of the strike and make these workers conscious of their class and their power.

So far as John Lewis is concerned we need to repeat what we have often said. John Lewis will deserve the support of intelligent workers and should get it only as long as he remains honest and continues to be progressive. As soon as he joins reaction he'll receive our condemnation just as he did during the period in which he nearly wrecked the miners union. Right now he has the power to lead industrial unionism so we must forgive but not forget the past. John Lewis bears close watching because we don't dare think about his personal ambitions. It seems as if he has plenty of urge to take for himself. The temptation is always great. But, still it is doubtful if the auto workers would have won without John Lewis.

Our Comrades from Pennsylvania related to us that nearly 75% of the workers in the steel industry are organized in the industrial union, which is something hardly believable. But they contend that it is true, nevertheless. And they add, that the workers are ready for a big steel strike. Because of the completely, or nearly so, organized plants they expect to win on short notice. However, it is doubtful that the big steel barons will allow the union any jurisdiction. At least not so hastily.

The steel industry's manufacturing index has been operating so high that I would rather believe the big barons are prepared to meet the strike call pretty well. I observed that thru the long drawout auto strike the steel plants reeled but little. Evidently they worked on stock orders. Still, we have hopes that the confidence of the unionists is not overestimated and that they shall win their demands quickly.

On Feb. 10 we attend the Dinner in behalf of Comrades Burt and Traeger of the National Office of the Party. Norman Thomas was guest speaker. Maynard C. Krueger presided. A collection was taken up and about \$150.00 was realized for the County organization. An Italian meal was served. Comrade Thomas spoke of the problem confronting the Party and stressed the need of activity and Party rebuilding. A number of young men of the Debs Column on the way to New York stopped in for the dinner and were the center of attraction after the speeches.

The first regular meeting of the Board of Directors of the Yugoslav Building and Loan Association was held last Friday night. Besides the usual routine of business the Directors accepted a quota of new members for 1937. We have pledged to get 160 new subscribers and each Director has pledged to get at least one each month. It is for the good of all of us to make this a functioning organization and thus rescue the funds invested therein. We ask for your indulgence and your participation.

On Saturday, February 20 we're going to the SNPJ Hall to the social of the SNPJ employees union. The admission is only 25c and a large attendance is expected. — On Saturday, February 27 the Pioneers are running the annual February dance at the SNPJ Hall. Steve Palla and his orchestra, who have made a hit at their Pioneer debut on Dec. 5 will play. — An on Sunday, February 28, Proletarec will be the beneficiary of a dance in its behalf.

CHILD LABOR, 1937

Child Labor more than doubled in the last half of 1935 and in 1936, according to federal reports. The 1930 census reported that 6 per cent of children from 7 to 15 years old were prevented from attending school. Child labor increased most in states whose laws give least protection to children.

Adults, employed and unemployed, are obliged to compete with children who work when they should be in school or playground.

States which protect their children by law and enforcement are obliged to compete in the goods market with products of cheap child labor in other states.

The federal child labor amendment aims to establish a uniform minimum for all children. Some are now protected by state laws. Others are helpless victims.

The Washington Pathfinder says, Jan. 9, 1937, "Childhood is a short-

lived thing. It should be a play hour instead of a work hour. It should not be exploited in a civilized age."

—Alice Park.

MORE AND MORE MILITARISM

War dangers in Europe are to be made the excuse for still further skyrocketing of the militaristic expenditures in this country. They already run well over a billion dollars a year. This is for direct militarism alone. If the expenditures for past wars were included, the amount would be several billions. Where and when is there to be an end to this piling of armaments upon armaments?

NOTE

More English reports and Articles on Page 5.